

Kieppi

6
Perinne
herää

Mukana uusi
ruokaliite

16

Metsoa musta-
ruutiaseella:
joko nyt onnistuu?

20

Lähes 50 000
hehtaaria suota
ennallistettu

24

Sopivatko
porot ja koirat
samaa metsään?

16

PERINNEMETSÄSTYS

Lähdimme lintumetsälle mustaruutiaseen ja jousen kanssa. Tilanteita tuli hyvin.

KIEPPI PÅ SVENSKA

Läs mer om de olika jakttillstånden i statens områden på svenska.

[Eräluvat.fi/se/kieppi](https://eräluvat.fi/se/kieppi)

KIEPPI SÁMEGILLII

Árbevirolaš bivdovuohki njáhkan ja hoahpohis doaima.

[Eräluvat.fi/kieppi](https://eräluvat.fi/kieppi)

KIEPPI KOKKAA -RUOKALIITE

Nappaa talteen lehden välistä uusi ruokaliite. Lajit, joita jutuissa pyydetään, päätyvät liitteessä lautaselle.

Antti Yrjölä

UUTTA ERÄLUVAT.FI:SSÄ

Metsästysalueilla noudatetaan jatkossa Eräetikettiä.

Metsähallitus on julkaissut suosituksen Retkietiketin jatkoksi Eräetiketin kalastajille ja metsästäjille. Valtion mailla noudatetaan Eräetikettiä, joka ohjaa ottamaan huomioon ympäristön ja muut luonnossa liikkujat.

Lue lisää: eraluvat.fi/eraetiketti

PÄÄKIRJOITUS
Digiloikka loi koiraongelman..... 4

KIEPIN TÄRPPI
Talaskangas – erämaa keskellä Suomea..... 5

KIEPIN KASVO
Ilja Koivisto – Joustavin jänteisin jousin..... 6

REPORTAASI
Tuulen alapuolella..... 10

PERINNEMETSÄSTYS
Kumpi voittaa: mustaruuti vai jousi..... 16

RIISTANHOITO
Suot palaavat riistan kodiksi..... 20

METSÄSTYSKOIRAT
Kohti porosopua..... 24

KIEPIN UUTISIA..... 27

METSÄSTYSLUVAT
Ota nämä huomioon,
kun ostat kanalintulupaa!..... 28

Metsästysluvut valtion maille..... 29

Metsästyksen asiantuntijat..... 34

Digiloikka loi koiraongelman

Ennen vanhaan koiranomistaja metsästäessään saattoi vain luottaa siihen, että ennemmin tai myöhemmin koira löytyy. Seurantalaitteena olivat omat korvat tai päättely, että tuohon suuntaan se hävisi.

Jos koira ei löydetty, jätettiin teiden varsille omistajan vaate, ruokaa ja kenties tuttu makuualusta, josta väsynyt koira saattoi löytyä nukkumasta. Koiria etsittiin myös lehdistä.

Nyt on toisin. Koira on varustettu gps-pannalla, jolloin sen liikkumista voidaan seurata kännykstä. Koiralla voi olla kamera mukanaan, jolloin nähdään, mitä sen ympärillä tapahtuu.

Tämä on koiraturvallisuuden ja metsästyksen tehokkuuden kannalta digiloikka. Omistaja voi hallita useita koiria maastossa, ja koko seurue voi ennakoita tilanteita. Koira ei enää juuri koskaan katoa: tilanne on hallinnassa.

Kuulostaa hienolta, mutta tässä digiloikassa on melkoinen mutta – ainakin poronhoitoalueella. Jos samoilla alueilla metsästävillä seurueilla kullakin on irti yhtä aikaa useita koiria, syntyy melkoinen sekamelska.

Koirat liikkuvat riistan perässä ja autokolonnat seuraavat. Porovahingot ovat lisääntyneet. Poroja karkottuu ja tokat hajautuvat. Paliskuntien mukaan porojen raatelut ovat lisääntyneet. Monet paikalliset metsästäjät ja paliskunnat näkevät ongelmien aiheuttajina ulkopaikkakuntalaiset metsästäjät koirineen. On vaadittu, että Metsähallitus rajoittaisi vieraiden metsästystä ja koirien käyttöä. On tehty kanteluja ja valituksia.

Riistahallinto ja Metsähallitus ovat lisänneet neuvontaa ja ohjeistusta. Lainsäädäntö ei kuitenkaan mahdollista sitä,

että hallintoviranomainen rajoittaa jonkin metsästäjäryhmän toimintaa sen perusteella, että he eivät ole paikkakuntalaisia. Koirien lukumäärää eivät voi rajoittaa muut kuin metsästäjät itse, koska koiran käyttö on laillinen tapa metsästää. Porovapaustodistuksiakaan ei voi vaatia koiranomistajilta, koska lakivaltuuksia siihen ei ole.

Vastuu koirien tekemisistä on viime kädessä aina metsästäjällä ja koiranomistajalla itsellään. Riittäisikö sittenkin yksi koira kerrallaan kutakin seuruetta kohti? Miksi koira ei opeteta porovapaaksi? Malti koirien käytössä ja koulutus auttaisivat. Samoin se, että selvitetään poroelon sijainti poroisännältä ja sovitaan jahtiporukoiden kesken pelisäännöistä.

Tässä lehdessä mietitään koirien käyttöä, mutta myös paljon muuta. Esittelemme perinteisesti jousella ja mustaruutiaseilla metsästäviä. Tapaamme naisporukan, joka pyytää hirviä naakimalla Lapissa.

Harrastajakuntaan kuuluu siis myös paljon hyvää, iloista kehitystä.

Jukka Bisi
erätalousjohtaja

Kieppi 2023

Kieppi on Metsähallituksen maksuton lehti metsästäjille. Lehti ilmestyy kerran vuodessa ja on luettavissa myös netissä Eräluvut.fi.

Miksi sait Kiepin?

Kieppi jaetaan metsästäjille, jotka ovat ostaneet Metsähallituksen metsästysluvan edellisvuonna. Käsissäsi oleva lehti on jaettu siis vuonna 2022 metsästysluvan ostaneille.

Kieppi Metsähallituksen lehti metsästäjille.

Tuikki Metsähallituksen lehti kalastajille.

Metsä.fi Metsähallituksen lehti sidosryhmille.

Suomu Lehti kalastonhoitomaksun vuosimaksun maksaneille.

Toimitus

Päätoimittaja Aku Ahlholm

Toimitussihteeri Laura Ticklén

Toimituskunta

Ahti Putaala, Päivi Lazarov,
Henri Pelkonen, Olli Urpanen

Toimituksen yhteystiedot

Metsähallitus, PL 81, 90101 Oulu
0206 39 4000
etunimi.sukunimi@metsa.fi
www.eräluvut.fi

Lehden toimittajat ja kuvaajat

Jaana Haapaluoma-Höglund, toimittaja
Pekka Juntti, toimittaja
Antti J. Leinonen, kuvaaja
Tuomo Pirttimaa, toimittaja-kuvaaja
Kimmo Pöri, toimittaja-kuvaaja
Vesa Ranta, kuvaaja
Jaana Skyttä, toimittaja

Kannen kuva Antti J. Leinonen

Muut kuvat Kimmo Ervola,
Markku Pirttimaa, Vastavalo

Ulkoasu ja taitto Oy Preesens Ab

Kirjapaino PunaMusta

15. vuosikerta

ClimateCalc CC-000084/FI
PunaMusta Magazine

Talaskangas – erämaa keskellä Suomea

Yleensä metsästäjät etsivät aluetta, jossa riittää sekä riistaa että lupia. Kainuun ja Pohjois-Savon rajamailta löytyy yllättävä vaihtoehto.

Oli tammikuu, latvalinnustusaika. Lunta oli sadellut reippaasti, eikä metsäteitä voinut hyödyntää konevoimin liikkumisessa. Ainoa mahdollisuus oli laittaa kolmimetriset metsäsuokset jalkaan ja työntyä umpiseen.

Tarkoitus oli kierrellä kaverin kanssa metsäkiistoista tunnetun Talaskankaan soita.

Aura oli käynyt avaamassa juuri ja juuri ajokelpoisen uran Naimakankaalle, alueen eteläreunalle. Muussa tapauksessa olisi pitänyt lähteä liikkeelle Levämäestä, jonne tie pidetään läpi talven auki. Edestakaista hiihtomatkaa olisi tullut nelisen kilometriä lisää.

Latvalinnustuksessa täytyy olla liikkeellä jo hämärissä varsinkin silloin,

kun teerien ja metsojen oletetuille ruokamaille on matkaa. Tälläkin kerralla pimeässä hiihtämistä oli tarjolla parituntinen ennen päivän valkenemista.

Jos lähtee liikkeelle päivän jo valjetua, on auttamatta myöhässä. Teeret ja metsot ruokailevat varsinkin pakkasella aamuhämärän aikaan painuakseen tämän jälkeen takaisin kieppeihin.

Satuimme sopivasti erään etukäteen hyväksi arvioitun suon laitamille, kun katseemme keksi teeriparven lennossa. Yhteensä parikymmentä kukkoa ja naarasta asettui vajaan puolen kilometrin päähän suonlaitakoivikkoon.

Juonimme koukkauksen molemmilta sivuilta ampumasuunnat tarkkaan sopien. Mutta niinhän siinä kävi, ettei kumpikaan päässyt puristamaan liipaisinta. Kaveri oli jo päässyt makuulle

ja alkanut sovitella kiikarin ristikkoo teerikukon keskelle, kun parvi yhtäkkiä lehahti lentoon.

Vaikka miten yritimme löytää parven uudelleen, emme siinä onnistuneet. Tulimme siihen tulokseen, että parvi oli kylläisenä pudottautunut jossain kauempana kieppiin. Se ei ollut ensimmäinen kerta, kun talviteeret hävisivät kuin maan nieleminä.

Etsiskelimme iltapäivän ajan kameraa varten metsoja rämeiltä ja varttuneempien petäjikköjen latvuksista niitä kuitenkin löytämättä. Metsästää niitä ei tuolloin saanut, mutta huurremetso olisi ollut hyvä saalis kamerallakin.

Vaikka saalista ei tullut, palasimme parkkipaikalle ruumiillisesti väsyneinä, mutta sielullisesti levänneinä.

Sillä aikaa kun olimme maastossa, oli auton tuulilasiin ilmestynyt terveiset Metsähallituksen erävalvonnalta. Eipä olisi uskonut, että valvonta ulottuu keskitalvella Talaskankaan sydänmaille. Hyvä niin. ■

ERÄLUVAT-FAKTA

Rahustenaho-Levämäki 7603

- Pohjois-Savon ja Kainuun rajamailloilla sijaitseva metsästysalue.
- Alueella sijaitsevan Talaskankaan suot ja metsät ovat lähes luonnontilaisia.
- Talaskankaan ydinalueet on rajattu metsätalouden ulkopuolelle, mutta metsästys on sallittua.
- Riistakolmiolaskentojen mukaan Talaskankaan alueen kanalintutiheydet ovat olleet vuodesta toiseen yli keskimääräisen, joten metsästysajat ovat olleet viime vuosina pitkät.
- Toistaiseksi myös metsästyspaine on ollut kohtuullinen, joten lupia on ollut hyvin saatavilla.

Joustavin *jänteisin jousin*

Ilja Koivisto hurautti lapsena intiaanileikkeihin ja opetteli tekemään itse perinnejousia. Nyt hän metsästää niillä monenlaista riistaa majavista peuroihin.

A person wearing a red and blue plaid shirt is holding a wooden bow in a forest. The background is filled with trees and branches, suggesting a natural setting. The lighting is warm, possibly from the sun being low in the sky.

KUKA?

Ilja Koivisto

- Etnologin koulutuksen saanut Keski-Suomen museon intendentti.
- Asuu Uuraisilla Keski-Suomessa puolisonsa ja poikansa kanssa.
- Julkasi vuonna 2022 osana työryhmää tietokirjan *Hunttareita ja trappäreitä – amerikansuomalaisia metsästäjiä suuren lännen mailla*.
- On myös laulaja-lauluntekijä, joka esiintyy nimellä iKoivisto.

Uuden kaksikerroksisen hirsitalon ikkunat katselevat pienelle keskisuomalaiselle järvelle. Pihakoivut juoksevat tavaisiin, jossain tontin nurkalla pulpahtelee lähde kylmää vettä maanpinnalle ja saa saniaiset riehaantumaan.

Talollinen Ilja Koivisto haahuilee pirtissä edestakaisin, lataa kahvinkeitimen, kyyristyy sitten sohvalle, jonka päälle hän on latonut nipun kauniita perinnejousia, kaikki hänen itsensä tekemiä. Koivisto on metsästäjä, joka on vienyt harrastuksensa pitkälle, kauas ihmiskunnan esihistoriaan.

On kauniin valkea 40-paunainen vaahterajousi, jolla Koivisto on metsästännyt pienriistaa. On apassi-intiaanien tyyliin rakennettu lyhyempi ”kalikka”, jonka selkämukseen Koivisto on liimannut jänisliimalla hirven jalkajäniteitä vahvikkeeksi. Se on jäykkä ja vahva 55-paunainen jousi, joka soveltuu majoittamiseen.

Koivisto pitää talttahampaita niin kovaluisina, että jousessa saa olla voimaa. Sitten on vaaleanpunertava jousikaunokainen, jonka materiaalina on osage orange eli värimulperi. Se on komanssi-, kiowa- ja osage-heimojen käyttämä pohjoisamerikkalainen puu, jota pidetään yhtenä maailman parhaista jousimateriaaleista.

– Se on hassuntuntoinen puu, elastinen. Se lohkeaa helposti, mutta kestää taiputusta, Koivisto kuvailee.

Hopeanuoli innoitti

Ilja Koiviston innostus perinnejousiin syntyi jo lapsena. Naapurissa asui isompia poikia, joilla oli tapana leikkiä intiaanileikkijä. Koivisto lyöttäytyi mukaan ja innostui valtavasti.

Koivisto ahmi belgialaista klassikkosarjakuvaa Hopeanuolta, jossa seikkaili intiaanipäällikkö Hopeanuoli, kuvankaunis neito Kuunsäde, Tinka-puuma ja amerikansuomalainen Pekka Kenttä. Mikä tärkeintä, lehdessä julkaistiin jousien ja nuolien teko-ohjeita. Koivisto haali lehtiä itselleen.

Koivistolla oli kaksi isoisää, jotka molemmat nikkaroivat pojan kanssa jousipyyssyjä ja nuolia. Etenkin kesät Leppävirran mökillä ukin ja mummin kanssa elähdyttivät jousiharrastusta.

Ukki teki katajasta jousen ja siihen hampunaruusta kädensijan. Hän vuoli siroja nuolia, jotka lensivät upeasti.

– Oli elämys ampua sillä jousella. Sieltä asti tämä harrastus on jatkunut, Koivisto muistelee.

Kaksitoistavuotiaana Koivisto oli jo syvällä intiaanien maailmassa. Hän matkusti yksin Uraisilta Turkuun Suomen intiaaniyhdistyksen intiaanikulttuurikurssille. Siellä Koivisto tapasi **Simo Hankaniemen** ja **Riku Hämäläisen**, jotka molemmat olivat kirjoittaneet jutuja Hopeanuoleen.

Koivisto ryhtyi kirjeenvaihtoon Hankaniemen kanssa, joka tutustutti pojan jyväskyläläiseen **Erik Saliniin**, jousiharrastajaan, joka oli kirjoittanut käsin

**Lapsi haki
hirvenkoipia,
joista keitti
liiman ja otti
jänteet.**

viisitoistasivuisen ohjeen jännejousen tekoon. Salin antoi Koivistolle kopion Joustavat jänteisistä jouset -tekstistään.

Seitsemännen luokan käsityötunnilla Koivisto ryhtyi jousen tekoon koko palavalla kolmetoistavuotiaan intohimolla. Hän osti tammilistaa ja haki metsästäjiltä hirvenkoipia, joista keitti liiman ja otti jänteet. Jousi on tallessa yhä.

Huijari-intiaaneja

Kun Ilja Koivisto oli viidentoista, maata kuohuttivat elämäntapaintiaanit. Koivisto kiinnostui heistä niin, että tunkeutui toimittajana työskennelleen isänsä pressikortilla intiaanien tiedotustilaisuuteen Oulun Sanginjoella.

Kyseessä oli eurooppalaisten ihmisten joukko, jotka tavoittelivat kestävä elämäntapaa ammentamalla mic-mac-intiaanien kulttuurista. Heidät toi Suomeen Oulun yliopiston eläintieteen professori **Erkki ”Susi” Pulliainen**. Ryhmän piti jäädä seitsemäksi vuo-

deksi, jona aikana ryhmästä tehtäisiin tutkimus.

Koivisto katseli heimon touhua Sanginjoella, ja hänen ennakkokäsityksensä vahvistui. Hän tajusi, ettei porukka ollut mic-mac-kulttuuria nähnytäkään. He olivat hihhuleita vailla vertaa. Nuorukainen suivaantui niin, että kirjoitti kriittisen tekstin lehden yleisönosastoon, jossa hän moitti elämäntapaintiaanien touhua uususkonnolliseksi fuulaksi.

Myöhemmin kävi ilmi, että nuoren Koiviston arvio ei ollut tuulesta temmattu. Poppoon intiaanivaikutteet olivat ohuet, ja homma osoittautui epäilyttäväksi. Leiri siirtyi Sanginjoelta Kittilään, jossa viranomaiset huolestuivat karuihin oloihin syntyneestä vauvasta. Huhut huumeista, noituudesta, seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja lapsiin sekaantumisesta levisivät.

Kolme ruotsalaista leiristä poistunutta päätyi torniolaiseen matkustajakotiin, jossa kaksi heistä tappoi kolmannen henkilön. Tapauksessa oli rituaalimurhan piirteitä, mutta ketään ei lopulta tuomittu. Talvella 1993 koko porukka karkotettiin Suomesta.

Lihasmuistin varassa

Ilma suhisee. Nuoli lävähää tauluun ja jää väpättämään lähelle keskustaa.

Ilja Koiviston elämässä ensin tuli metsästysväline ja vasta myöhemmin metsästykskortin kuusitoistavuotiaana. Hän hankki haulikon, mutta alkoi myös metsästä jousillaan. Monta vuotta meni ilman saalista, mutta viimein vuonna 1998 hän sai ammuttua jousella fasaaninikukon.

Kun Koiviston vanhemmat hankkivat itälaikaverisen sekarotuisen koiran, Koivisto alkoi metsästä koiran kanssa. Samalla jousi vaihtui ruutiaseeseen. Koiran kanssa seikkaillessa kului vuosia, kunnes vuonna 2005 mökkijärvelle ilmestyi majavayhdyskunta.

Koivisto seuraili niiden elämää, ampui pari talttahammasta ruutiaseella ja päätti sitten kokeilla metsästä niitä jousella. Se onnistui, ja liekki jousimetsästyksen heräsi uudestaan.

Ilja Koivisto kurottaa itse peurannasta muokkaamastaan ja ompelemaasta viinestä uuden nuolen ja ampuu. Nuoli karkaa yli ja osuu taustana olevaan puupinoon.

Ampuminen on vaistonvaraista toimintaa, joka tulee lihasmuistista. Tähtäimiä ei ole, on vain tunne siitä, kuinka tulee ampua. Samasta syystä ampumatkat ovat lyhyitä. Lyhyt tarkoittaa todella lyhyttä.

Koivisto arvioi, että perinnejousimetsästäjä pääsee noin kolmannekseen niistä ampumapaikoista, joihin haulikolla metsästävää pääsee.

Moni perinne unohtuu

Liiterissä on höyläpenkki ja tavallisia veistotyökaluja. Koivisto pyörittelee kädessään jousenaihiota, joka näyttää venähtäneeltä halolta. Puu on saarnia. Koivistoa pölkky miellyttää. Se sisältää kaksi pintapuujousta, ja mahdollisesti yhden saisi vielä sydänpuusta.

Puu on kasvanut joutuisasti, ja lustot ovat paksuja, mikä tarkoittaa lehtipuun kohdalla sitä, että puu kestää. Suomalaisille on opetettu, että puu on lujaa, kun lustot ovat ohuet, mutta lehtipuissa asia on päinvastoin. Kun suomalaiset harrastajat elvyttivät perinnettä 1990-luvulla, tätä asiaa ei tiedetty. He valitsivat hitaasti kasvaneen puun, joka johti vaihtelevan laatuisiin jousiin.

Selvää lienee, että kyse on kollektiivisesta muistinmenetyksestä. Kyllä jousentekijät aiemmin tiesivät tällaisen itsestäänselvyyden. Olemme kaikki menettäneet kieleemme ja kulttuurimme monta kertaa, ottaneet uudet sanat ja tekniikat käyttöön ja unohtaneet vanhat, tuosta vain. Ilja Koiviston kaltaiset ihmiset pitävät ihmiskunnan ikiaikaisesta muistista huolta. He säilyttävät tietoa käsissään.

Koivisto laittaa etusormensa aihiossa olevaan paksuun oksaan, jota ei voi ottaa mukaan. Jousesta tulisi siis noin 130 senttiä pitkä. Pari pienempää pintaoksa voi kiertää jättämällä oksan kohdalle vähän enemmän puuta.

– No niin, katsotaanpa, Koivisto sanoo, ottaa kirveen, asettelee vaahteran pölkylle ja alkaa lyödä. Kirves käy, lastut lentävät.

Usein perinnejousi tehdään niin, että jousen selkäpuoli saa muotonsa kaarnan alla olevasta pintapuusta. Vatsapuolelta, joka on lähimpänä ampujaa, puuta sitten ohennetaan kirveellä, puukolla, erilaisilla höylillä ja lopuksi vielä kahvalisella siklillä.

Loppuvaiheessa symmetriaa mitataan tilleripuu-nimisellä työkalulla. Sillä katsotaan, missä kohtaa jousen lavoissa on taipumattomia kohtia. Kohdat merkitään vatsapuolelle lyijykynällä ja niistä kohdin puuta poistetaan siklillä.

Tilleripuussa mitataan myös paunat. Metsästysjouselle voimaa pitää olla 180 newtonia eli noin 40 paunaa.

Hyvässä jousessa kädensijan yläpuoli, ylälapa, on kädensijan verran pidempi kuin alalapa. Tämä johtuu siitä, että nuolenpaikka on käden päällä, kädensijan yläosassa. Nuolen kohdalta katsottuna sekä ylä- että alaosa ovat yhtä pitkät.

Jousessa on tärkeintä hyvä heitto. Siihen vaikuttaa muun muassa jousen kärkien paksuus. Jos kärjet ovat paksut ja raskaat, jousella kuluu voimaa painavien kärkien liikutteluun. Paunat eivät siis aina kerro kaikkea jousen voimasta.

Saalis omalla jousella

Tuntuu siltä, että juttua riittäisi pelkästä jousen rakentamisesta viikoksi, Pohjois-Amerikan alkuperäiskansojen kulttuurista toiseksi. Innostus intiaaneihin on ohjannut Koiviston elämänpolkua. Se vei Koiviston opiskelemaan etnologiaa ja kulttuuriantropologiaa.

Opintojen jälkeen hän haki töihin Suomen metsästysmuseolle. Vuonna 2009 sama innostus vei Yhdysvaltoihin. Hän vietti aikaa Ohiossa, Michiganissa ja Wisconsinissa ja keräsi tarinoita metsästysperinteestä.

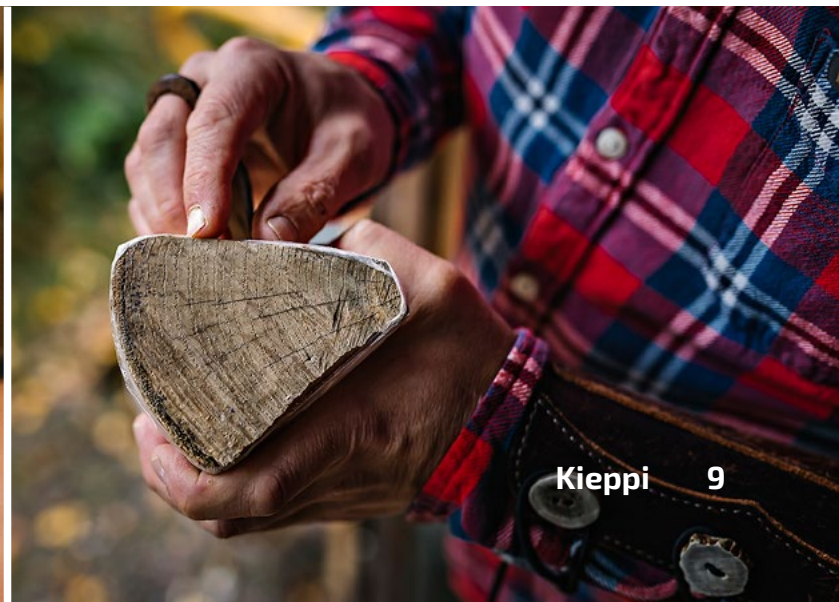
Hän myös metsästi Ohiossa. Hän sai saaliikseen kettuoravan ja metsämurmelin, ja sai mahdollisuuden kokeilla ensimmäistä kertaa suurriistaa jousella. Suomessa valkohäntäpeuraa ei saanut vielä jousella ampua, joten odotukset olivat korkealla. Pahaksi onneksi jousi hajosi juuri sesongin aikana. Oli tehtävä uusi jousi.

Koivisto meni paikalliseen puutavaraliikkeeseen ostaakseen punatammaa. Avuliaat myyjät kantoivat hänelle ylisiltä lankun toisensa perään, ja lopulta yhdestä 2x8 tuuman lankusta löytyi täydellinen pätkä. Koivisto vuoli päivässä jousen, harjoitteli sillä pari kolme päivää ja testasi tarkkuuden.

Testi onnistui, joten oli jahdin aika.

Valkohäntäpeura marssi passiin ja Koivisto lähetti nuolen matkaan. Ensimmäinen riistalaukaus uudella jousella onnistui. Nuori peura kaatui. ■

Jutun elämäntapaintiaaneja koskevassa kohdassa lähteenä on käytetty Helsingin Sanomien artikkelia 29.10.2016.

Tuulen alapuole

Kieppi lähti naakimaan hirveä tunturiin kännykän ulottumattomiin Suoseireenien kutsusta. Kuuden paikallisen naisen seurue on pyytänyt yhdessä yli 20 vuotta.

***Katso hirvikeiton
ohje Kieppi kokkaa
-liitteestä!***

lla

”

*Tiedämme
hervien kulkureitit
ja syöntipaikat.*

Saavumme kuvaajan kanssa metsästysporukka Suoseireneiden jäsenen **Marja Kokkoniemen** mökille, joka sijaitsee Muotkatunturin erämaa-alueen reunamilla Inarissa. Mökillä ei ole sähköä, vettä eikä puhelimesta kenttää. Lumeen kolatut kulku-urat polveilevat metsäkankaalla rakennuksesta toiseen.

– Tervetuloa, toivottaa Kokkoniemi. Pian paikalle saapuu poronlihatuliaisten kanssa myös **Heli Krupula**. Molemmat ovat ivalolaisia metsästäjiä ja eräretkeilijöitä.

Heidän lisäksi Suoseireeneihin kuuluu neljä inarinkuntalaista naista, joista sisällä mökissä odottaa kaksi, **Sirpa Lakotieva** ja **Päivi Hänninen**.

Aloitamme Suoseireenien kasteella, johon kuuluvat sauna ja kastautuminen hetteessä Koskelojoen viereisellä jängällä. Kuulemma ohi ajavat autot ovat joskus kääntyneet takaisin tarkistaakseen, näkivätkö näkyjä, kun suolla käveleskelee kuusi lähes alastonta ihmistä.

Porukka on lähdössä aamulla hirmumetsälle Uttetvärrille, korkealle vaaralle, ja sen läheiseen maastoon. Tarkoituksena on jakaantua kahteen ryhmään. Pienempi joukko menee naakimaan ja ajamaan hirveä. Loput Suoseireenien jäsenistä menevät passiin hirven kulku-uran varrelle Uttetvärrin laelle.

Naakiminen on harvinainen hirvenmetsästyksen muoto aina ajoketjumetsästyksen, koirametsästyksen, kutsumisen ja käyttämisen lisäksi. Siinä jäljitetään, missä hirvi liikkuu, ja hiihiskellään tuulen suuntia tarkkaillen hirven luo.

– Tärkeää on nähdä ja saada kaadettua hirvi, ennen kuin se havaitsee metsästäjän, Heli Krupula sanoo.

Tutuille kulkureiteille

Usein hirvenpyynti vaatii useamman pyyntipäivän, koska ensimmäisten päivien aikana selvitetään, missä päin hirvet ovat. Seuraavien päivien aikana käydään pyytämässä.

Muotkatunturin laidalla on kuitenkin mahdollista saada hirvi jo ensimmäisen päivän aikana, koska alue on eräkerho Mettoon kuuluville Suoseireeneille niin tuttu. He ovat pyytäneet yhdessä 22 vuotta.

– Tiedämme hirvien kulkureitit ja syöntipaikat. Tiedämme myös, että jos hirvi karkottuu, mihin suuntaan se useimmiten lähtee, tuuli huomioiden tietysti. Niillä on tietyt kulkureitit, Heli Krupula kertoo.

Lisäksi on tärkeä tietää vuosikierto, eli miten hirvet liikkuvat ja missä ne ovat mihinkin aikaan.

Suoseireenit metsästävät eri kokoonpanoilla, ja välillä myös puoliset ovat mukana. Porukan tämänkertainen kokoontuminen kattoi Marja Kokkoniemen (vas.), Heli Krupulan, Päivi Hännisen ja Sirpa Lakotievan. Suoseireenien ikähaarukka on 13–64 vuotta.

Puun tietää hyväksi nuotiopuiksi siitä, että se tuoksuu tervalta.

– Nyt niillä on siirtymävaihe menossa kesäalueelta talvialueelle, joten on hyvä mahdollisuus, että Uttetvännin löytyy hirvi. Joen toisella puolella tunturissa on jo hirviä odottamassa.

Joskus hirvi on saatu kaadettua vain vajaan kilometrin päähän mökistä. Niinkin on käynyt, että kun hirvijahdin suhteen on jo luovutettu ja palattu takaisin mökille tai autolle, koko päivän tavoiteltuun hirveen onkin törmätty paluumatkalla. On saatu onnistunut kaato.

Suoseireenit ovat pystyttäneet mökin pihaan meille vieraille puolijoukkueteltan, jossa nukumme yhden yön ennen lähtöä 10 kilometrin päähän pyyntipaikalle.

Seurue hajaantuu

Aamulla Kokkonieni, Krupula, Hänninen ja Lakotieva kokoontuvat kartan äärelle käymään läpi pyyntisuunnitelman. Kokkonieni syyttää tulitikun ja sammuttaa sen nähdäkseen, mistä suunnasta tuulee.

Päivästä tulee rankka edetä jalkaisin: ensin nousta Uttetvännin laelle, laskeudutaan Uttetvännijärven rantaan, sitten taas nousta toiselle kumpareelle ja sieltä edetään syvänteeseen passiin.

Samaan aikaan osa porukasta etenee toista reittiä: he kiertävät vaaran itäpuolelta, jolloin koillistuuli tarttuu

heihin. Mahdollinen hirvi saa heistä vainun ja lähtee karkuun. Näin hirvi saadaan ajettua joenvartta pitkin syvänteeseen asti, jossa pyytäjät odottavat passissa.

Lisäksi yksi metsästäjistä jää tähyttämään Uttetvännin laelle siltä varalta, että hirvi pakenee sinne.

Yhtään suon ylitystä ei toistaiseksi ole suunnitelmassa, mutta täytyy varautua myös siihen, että hirvitilanne etenee suolle.

Jos tilannetta ei synny, porukka tapaa Kielajoen rannalla tulentekopaikalla.

– Tuuli on tärkeä – mitä enemmän tuulta sen parempi. Jos tuulta ei ole, hirvi kuulee metsästäjät, Heli Krupula kertoo.

Tuuli täytyy huomioida myös siksi, että ihmisestä lähtee haju. Kun liikkuu vastatuuleen, hirvi ei haista ihmistä kovin hyvin. Myötätuuleen liikuttaessa taas hajut kantautuvat pitkälle maastossa.

Lisäksi tulee osata olla hiljaa. Helistä usein tuntuu, että pelkkä takin vetoketju kilisee liian kovasti.

Monesti Suoseireenit ovat tulleet kotiin metsältä vasta pimeään aikaan, pimenehän Inarissa marraskuussa jo kello 16. Saa nähdä, pääsemmekö tänään mökille ennen pimeää.

GPS ei yksin riitä

Autoa ajaessaan Heli Krupula katselee jälkiä, yhden jäljet kulkevat tien yli. Hän pysäyttää auton tarkistaakseen jäljet.

– Nämä ovat poronjäljet. Poronjälki on pyöreämpi koparan kohdalta kuin hirvellä, ja poron askel on lyhyempi. Lumeen jää laahausjälki syvässä lumessa.

Oranssit pipot ja liivit päälle ja hirvikiväärin olalle, lähtö koittaa. Krupula, Sirpa Lakotieva ja me kuvaajan kanssa kävelemme kohti Uttetvännin lakea, Päivi Hänninen ja Marja Kokkonieni taas lähtevät kiertämään vaaraa itäpuolelta. He aikovat pitää noin 700 metrin välin keskenään, jotta hirvi saataisiin haravoitua mahdollisimman isolta alueelta.

Naisilla on omat Garminin GPS-paikantimensa, joista he näkevät toistensa sijainnit. Puhelimissa ei ole kenttää suurim-

massa osasta aluetta, joten sen karttaan ei voi luottaa.

GPS:stä pystyy kuitenkin seuraamaan pyyntikaverien sijaintia ja päättämään, eteneekö kaikki suunnitellusti. Mukana ovat aina varalta myös kartta ja kompassi.

Saappaat uppoavat lumeen, hiki valuu otsalla. Rinteelle noustessa Heli Krupula katselee tarkasti ympärilleen, ja pian löytyvätkin hirvenjäljet, jotka erottuvat lumesta juuri ja juuri.

Ne ovat jo levinneet hieman, ja näyttää siltä, kuin niiden päälle olisi satanut lunta.

– Nuo ovat kaksi päivää vanhat jäljet. Eilen satoi lisää lunta, ja lumi on sulanut ja jäänyt päälle, Krupula kuiskaa.

Hän myös astelee hieman lumessa ja tutkii omia jälkiään.

– Jos miettii, ovatko hirvenjäljet tuoreet, niitä voi verrata omiin tämän hetken jälkiin. Silloin näkee, miltä juuri tämän hetken olosuhteen jäljet näyttävät.

GPS:stä katsellaan reittiä. Matka etenee ylemmäs.

– Eikö olekin mukavaa puuhaa? Tällaista väijymistä, Sirpa Lakotieva kuiskaa.

”

Eikö olekin mukavaa puuhaa? Tällaista väijymistä.

Tuoreet jäljet löytyvät

Hetki ennen tunturin lakea löydämme uudet jäljet, tällä kertaa tuoreimmat. Voimme päätellä niistä, mihin suuntaan hirvi on liikkunut.

Suunta on lupaava, hirvi on liikkunut sinne, minne olemme nyt menossa. Sydämessä herää toivonkipinä, että todella näemme tällä reissulla hirven – siellä se jossain on.

Tunturin laella odottaa uskomaton näky: lumista tunturimaisemaa joka puolella, vailla merkkiäkään ihmisistä. Aurinko paistaa eteläpuolelta tunturille.

Vartin tauko, hörpittää mustikkakeittoa.

Pian Heli Krupula kuulee rapinaa, ottaa aseensa ja katsoo kiikarin läpi. Hetken tähtäilyn jälkeen kettu juoksee katajikkosta. Hän laskee aseensa.

Sirpa Lakotieva jää tunturin laelle tähtäämään, kun me loput lähdemme laskeutumaan tunturin laelta kuruun. Saappaat uppoavat hankeen, ja rinnettä alaspäin edetessä saattaa askel livetä helposti.

Sirpa Lakotieva tarkistaa suunnan GPS:stä. Siitä näkee myös jahtikavereiden liikkeitä.

Kumpareiden välissä näkyy Uttetvärrijärvi, jonka rannikolta alkaa suo, jänkä.

Aikaa on kulunut enemmän kuin piti, joten on aika muuttaa suunnitelmaa: ei mennäkään rinnettä ylös kumpareen laelle, vaan jatketaan jängän reunoja pitkin. Sieltä pääsee nopeasti tiheään männikköön, jossa hirvet viihtyvät.

– Jos siellä on hirvi eikä se haista eikä kuule meitä, pääsemme ampumaan sen. Jos se havaitsee meidät, pakenee se rinteen toista puolta tulevien metsästäjien luo.

Pieniä käppyräisiä vaivaiskoivuja pitkin pitää astua, niiden päällä on lunta. Jos astuu väärään kohtaan, saapas uppoaa veteen.

Jääkö hirvi mottiin?

Suo upottaa sen verran, ettei askeleistaan voi olla varma. Päätämme nousta jyrkkää rinnettä ylös. Heli Krupula etenee nopeasti ja ketterästi edellä aseensa ja reppunsa kanssa ylös.

Pieniä vaivaiskoivuja töröttää rinteellä, oikealla on katajikkoja.

– Katajat ovat hirvien ruokaa lumen ollessa maassa. Ne voivat olla pötköttelemässä katajien suojissa.

Hetken päästä edettyämme Krupula laittaa kielen kohti kitalakea ja molemmat kädet suun ympärille. Hän päästää määkäisyä, joka muistuttaa naarashirven kutsuhuutoa.

Etenemme taas lumessa. Pian saavumme männikköön, mutta hirveä ei näy. Krupula näkee maassa oransseja jälkiä ja kumartuu katsomaan niitä lähemmin. Hän haistaa niitä ja pyörittelee hajua nenässään.

– Tässä on jokin maalintu päässyt hengestään pari päivää sitten. Jälki on jo haalistunut, koska on satanut lunta. Luultavasti kettu on napannut riekon.

Heli Krupula kiinnittää huomiota GPS:ään. Hän näkee, että Marja Kokkonen liikkuu siksakkia solassa. Voi olla tosi kyseessä.

– Siellä voi olla hirvi löytynyt. Siksakkia mennään silloin, kun hirvi on havaittu. Hirvi saattaa haistaa Marjan ja lähteä meidän suuntaamme.

Passiin jäänyt Sirpa Lakotieva saisi hirven ammuttua.

Hetken päästä siksakki loppuu. Siitä päättelemme, että kyseessä oli väärä hälytys. Näemme GPS:stä, että Lakotieva lähtee kävelemään meitä kohti.

Suunnitelma alkaa lähentyä h-hetkeä, sillä saavumme kuruun. Krupula pyytää meitä ja Lakotievaa jäämään kauemmas passiin. Itse hän menee lahden päähän ikään kuin sulkemaan sen.

Jos hirvi on ottanut hajun toisella puolella etenevistä naisista, se on tulossa kuruun. Siinä se yleensä ammutaan.

– Tästä hirvi tulee, jos tulee.

Jännitys tiivistyy. Naiset odottavat aseet valmiina. Jos hirvi tulee, varmistin otetaan pois. Odottaessa alkaa tulla kylmä, mutta se unohtuu, kun on tilanne päällä.

Ei mitään.

Näemme GPS:stä, että muut ovat jo siirtyneet taukopaikalle Kielajoen rantaan. Hetken päästä luovutamme ja lähdemme taukopaikalle.

Valppaana loppuun saakka

Peli ei kuitenkaan ole vielä menetetty, sillä usein hirvi tulee juuri silloin, kun sitä vähiten odottaa. Kun saavumme taukopaikalle Kielajolle, joen rannassa näkyvät hirven jäljet, hyvin tuoreet.

– Myöhästyimme vähän, Heli Krupula toteaa harmistuneena.
– Hirvi on kulkenut tästä ja edennyt passipaikkamme ohi jokivartta pitkin kohti länttä.

Taukopaikalla naiset alkavat tehdä tulia. Keräämme Sirpa Lakotievan ja Päivi Hännisen kanssa metsästä kuivia oksia. Heli Krupula tekee nuotiota ja pitää asetta lähettyvillä.

– On amatöörivirhe, jos metsästäjä laskee aseensa liian kauaksi käden luota. Pyyntitilanne voi alkaa milloin tahansa, ja silloin ase on oltava ulottuvilla.

Nuotio syttyy, repuista lisätään vaatetta. Paistetaan makaraa, juodaan kahvia ja syödään purkinuudeleita.

Tauon aikana on aikaa kerrata vanhoja hirvitilanteista. Kerran Krupula joutui miettimään, ampuako vai ei.

– Tiheässä varvikossa hirvestä näkyi vain pää. Päätin ampua, ja luoti osui hirven korvan alle. Hirvi juoksi vajaa sata metriä ja kaatui nurin.

Sininen hetki alkaa Kielajoen rannalla. Taivas punertaa vienosti horisontissa. Nyt on hyvä lähteä liikkeelle, koska hirvet liikkuvat hämärässä. Juuri ennen pimeän tuloa voidaan vielä saada hirvenkaato.

GPS näyttää, että matkaa autolle on noin kolme kilometriä. Lumisessa tunturimaastossa se tietää noin parin tunnin tarpomista.

Jakaudumme taas. Päivi Hänninen ja Sirpa Lakotieva lähtevät autoille suorinta reittiä, eli solasta kumpareen yli ja Uttetvärrin laen yli takaisin. Me muut kierrämme kumpareen.

Perättäin ylitämme jängän Krupulan johdolla, vaikka jalat huutavat jo hoosiannaa. Marja Kokkonen kertoo samalla meille, miten hämärässä liikutaan.

– Lumi valaisee paljon. Mustan maan aikana olisi pimeämpää.

Pimeä peittää maiseman

Kelmeä kuu paistaa puiden takaa, kun etenemme askel askeleelta. Aavalle jängälle ei kannata lähteä, se voi upottaa. Pysymme rinteessä männikössä.

– Turvallisimpia paikkoja kulkea ovat männiköt ja suon reunat kovan maan puolella, Kokkonen kertoo.

Koska matkaa on vielä kosolti, hän neuvoo ottamaan tarpeeksi lyhyitä askelia, sillä pitkät askeleet kovassa lumessa uuvuttavat nopeasti. Rinnettä noustessa kannattaa oikeaista koko jalka ja lepuuttaa sitä hetken ennen seuraavaa askelta.

Kello on puoli viisi, pyynti päättyy. On liian pimeää enää ampua.

Otsalamput sytytetään.

Maaston muodoista voisi päätellä, että nyt tie on jo lähellä. Sitten Heli Krupula katsoo GPS:stä sijaintia ja toteaa, että matkaa on vielä jäljellä 900 metriä.

Suoseireenit-nimen keksi yhden jäsenen lapsi. – Kerroin kotona, että mietimme metsästysporukalle nimeä, ja poikani ehdotti Suoseireeneitä. Se oli aika osuva, joten otimme sen käyttöön, Päivi Hänninen kertoo.

Hän juttelee, että aina metsäreissun jälkeen hänellä on Pepsi Max -pullo autossa odottamassa. Sitä hän himoittaa nyt.

Lopulta edessä näkyy jotakin, joka ei näytä enää uudelta nousulta. Olemme tulleet Karigasniementielle. Krupula lähtee hakemaan autoa.

Tiellä kävely tuntuu oudolta, kummallisen tasaiselta. Osaako sitä vielä kävellä tasaisella alustalla?

Aktiivisuusranneke näyttää, että askelia kertyi 22 000, ja aktiivisuustavoite täyttyi 516-prosenttisesti.

Jos hirvi olisi saatu, olisi kutsuttu apua hirven pois hakemiseen mönkijällä tai moottorikelkalla. Kaikki muu olisi tehty itse: suolistettu, nyljetty ja jaettu lihat.

– Kerran ammuin hirven 900 metrin päähän mökistä. Poikani oli sitä mönkijällä hakiessaan hyvin pettynyt, ettei tarvinnut lähteä kauemmas hakemaan, Marja Kokkonen kertoo naureskellen.

Nyt kuitenkin tyydymme hirvenlihaan valmiin keiton muodossa. Päästyämme mökille kotitalousopettaja-Marja lämmittää kaikille herkullista hirvenlihasoppaa, jota syömme kiitollisina. ■

Kumpi voittaa: *mustaruuti vai jousi*

Sitkeä linnunpyynti perinneaseella jatkuu Tsarmitunturissa jo kolmatta syksyä. Nyt Kieppi lähetti mustaruutimetsästäjä Markku Tervosen kaveriksi jousimetsästäjän. Molemmat pääsivät ampumapaikkoihin.

Tästä on kyse

Kieppi seuraa, toteutuuko Markku Tervosen unelma ampua metso isoisan suustaladattavalla rihlakolla. Sarja alkoi lokakuussa 2020, jolloin hän ja toimittaja Tuomo Pirttimaa tekivät mustaruutiaseen ja suomenpystykorva Kaunotaren kanssa kahden päivän reissun Vätsäriin. Reportaasi löytyy vuoden 2021 Kiepistä.

Ja tässä ollaan. Nimittäin Inarissa, Tsarmitunturin erämaa-alueen laidalla parinkymmenen kilometrin päässä **Markku Tervosen** kotoa Nellimistä. Koska mies esiintyy jo kolmannessa Kiepiässä putkeen, olkoon hän tästedes Markku vaan.

Kivinen tie jatkuu kääntösilmukasta metsäkoneen ajourana. Markku laskee suomenpystykorva Kaunottaren pakettiautosta. Se venyttelee kankeita jalkojaan.

– Teki eilen kovan päivän, Markku selittää koiran tavalista hitaampaa lähtöä. Hän on palannut illalla Vätsäristä pari lintua mukanaan.

Lokakuun aamuhämärä on juuri muuttunut päivännäöksi. Tuulee lujasti. Auton suojassa Markku varistelee mitallisen ruutia piipun suusta sisään, laittaa rasvalapun ja pyöreän kuulan sen päälle. Lopuksi hän painaa yhdeksänmillisen kuulan perille ja kopsuttaa pohjaan. Nyt tarvitsee vain vetää hana vireeseen, pistää nalli paikalleen ja painaa liipaisinta.

Nostamme kantamukset pykälään. Rinkan päälle minulla on sidottuna taljajousi. Illalla Markku siteerasi erästä vaitojousella ampuvaa metsästäjää ja nyt en pysty katsomaan modernin jousen taljapyöriä muistamatta tätä: ”sitten kun oppii ampumaan, voi ottaa apurattaat pois”.

Toisaalta myös Markku on joutunut antamaan piirun verran periksi uudelle tekniikalle. Kahdeksankulmaisen, maasepän takoman piipun päällä on Burrisin punapistetähtäin. Ikänäkö ja avotähtäimet ovat huono pari, hän on joutunut myöntämään.

Meillä kummallakin on vehkeet, joilla kannattaa ampua enimmillään kolmeenkymmeneen metriin, eikä risuja ole syytä olla edessä.

Ensimmäinen haukku kuuluu jo

Taimikko muuttuu vanhaksi, avaraksi metsäksi. Autolta on edetty vasta kilometri, kun huomaamme koiran olleen kohta kymmenkunta minuuttia reissullaan. Jäämme paikallemme. Kohta Kaunottaren ensimmäinen haukku kajahtaa neljänsadan metrin päästä. Siitä ei jää paljon lapsille kerrottavaa, kymmenen sekunnin haukku, loppuu, saman mittainen uusinta läheltä, loppuu, sitten ei mitään. Kuuntelemme, kuulostelemme. Tuuli tuntuu vain yltyvän.

– Huonoin mahdollinen pystykorvakeli.

Ei mahda mitään. Reissua soviteltiin rankkasateiden ja menojemme väleihin. Vaarana oli, että tänä päivänä tuuleskelee. Ei tahdo lippalakki pysyä päässä. Tuuli vie koiralta linnun hajut, löytö puuhun on erityisen hankala.

Muutama kilometri autolta on puron mutka, jonka Markku on päättänyt leiripaikaksi. Ison siirtolohkareen suojassa on loistava louten sija. Loue on hetkessä pystyssä odottamassa iltaa ja toivottavasti väsyneenä ja raskaassa kantamuksessa paikalle horjahtelevia metsästäjiä.

Tyhjennän yöpymisvehkeet rinkasta, Markku kiristelee vielä louetta, kun kiinnitän jousen takaisin rinkan päälle. Tämä ei ole enää sama jousi, jolla neljännesvuosisata sitten ammuin koppelon sekarotuisen pystykorvani haukkuun.

Se oli kanalinnunmetsästyksen aloituspäivä ja ensimmäinen jousimetsästyspäiväni koskaan. Tämähän se helppoa hommaa on, ehdin jo miettiä. Loppukausi meni saaliitta, seuraava syksy oli onneton kanalintuvuosi, ja sitä seuraava.

Koira vanheni ja kuoli, erään kerran huomasi jousen hiilikuitulavan rusahtaneen omia aikojaan poikki. Meni kymmenkunta vuotta, kun satuin kokeilemaan kaverin joustia: tuntui niin mukavalta vetää jousi vireeseen ja laittaa nuoli äkäiseen matkaan. Vanha kipinä roihahti liekkiin.

Ruuti savuaa, joko onnistuu?

Leiri on jäänyt pari kilometriä selän taa. Seisoskelemme paikallamme komeassa männikössä odotellen Kaunotarta reissulta. Tuuli huokailee, metsä kohisee kuin meri.

Kivenheiton päässä räpsähtää. Markku on katsellut eri suuntaan. Otan häntä olkapäältä ja kuiskaen varovasti.

– Musta teeri laskeutui männyn latvaan viidenkymmenen metrin päähän.

Näytän kädellä linjan lintuun. Olemme kahden ison petäjän katveessa.

– Tuon juurelta pystyt varmaan ampumaan, näytän toisen isoista männystä.

Markku laskeutuu ja konttaa. Tähystelee, vetäytyy takaisin puun suojaan. Vetää hanan vireeseen ja laittaa nallin, työntää luodikon puun takaa, ottaa tuen ja tähtää ja – ”Läps-pä-däm”.

Teeri lähtee lentoon ja saa sadan metrin päästä kaverin mukaansa.

– Mitä mitä, minä ällistelen.

– Miksi siitä tuommoinen ääni kuului?

Markku puistelee päätään.

– Vajaatehoinen lataus. Joskus tulee näitä, ja luoti on heti vaaksan verran alhaalla.

Mennään muutama sata metriä ja Markku pysähtyy oivallukseen.

– En ollut kopistellut ruutia sankkireikään! Siellä on tyhjä sankkireikä ja silloin se tekee tuon!

Mustaruutihommat eivät ole huonomuistisen ampujan laji.

Teeret ovat jääneet puolen kilometrin päähän, Markku huomaa niistä toisen latvassa. Siellähän se on kaula ojossa harvan rämemetsän takana olevassa rinteessä.

Teeri on kulkusuunnassa, kävelemme kohti ja odotamme, milloin lintu heittäytyy siivilleen. Eipä heittäydykään. Olemme jo seitsemänkymmenen metrin päässä. Teeri on jäänyt näkösuojaan, mutta on vielä paikoillaan.

Markku lataa aseensa ja kopistelee huolella sankkireikään ruudin. Konttaa. Virittää, nostaa aseensa: nyt mustaruudin jyrähdys on niin kuin pitää. Lopputulos vain on sama kuin äsken.

Kävelen Markun viereen ja katson 30 metrin päässä tulessa heiluvaa männynlatvaa. Sivuliike on enemmän kuin teeren mitta.

– No eihän tuohon...

Mustaruuti ei ole huonomuistisen laji.

Nyt tarvitaan kohdistuslaukaus

Markkulla ottaa luonnolle sen verran, että on tehtävä muutama uskonvahvistuslaukaus hongan kylkeen. Reikä ilmestyy vaaksan verran oikealle, seuraava on samassa paikassa. Markku korjaa tarvittavat napsut vasempaan, kolmas on jo kohdillaan.

Nyt osuu ja ase laukeaa joka kerta niin kuin pitää.

Vahvistan uskoa minäkin. Nuolen osumat ovat jostain syystä kymmenen senttiä vasemmalla hyvässä kasassa. Tai ehkä sivutuuli painaa nuolen pyrstöä sulista oikealle ja siksi osuma on vasemmalla.

Tuuli ei rauhoitu yhtään, tulistelupaikkakin on etsittävä rinteen suojasta. Paikka on nätti järvenperä eikä tervaspuusta ole puutetta. Samalla hetkellä, kun Markku nostaa kahvipannun keitintankoon, Kaunottaren haukku alkaa muutaman sadan metrin päästä.

Irrotan jousen, nappaan pari nuolta matkaan ja lähden. Pääsen juuri matkaan, kun haukku loppuu. Alkaa uudestaan vähän kauempaa, jatkan matkaa. Loppuu taas.

Seison harjun päällä ja kuulostelen. Metsä kohisee, puuskat riehuvat. Jossain narahtelee kelokonkelo itkuisen lapsen äänellä. Kuulenko vai luulenko kuulevani haukkua, soiko vain äskeisen haukun muisto päässä? Käyn vielä alatuulella kuuntelemassa, mutta ei se haukuksi muutu.

Kaunotar palaa tulille, kun olemme kaatamassa toisia kuppeja kahveja. Markku on haukkaamassa leipää, kun liike jää kesken.

– Mikä tuota koiraa vaivaa?

Yleensä seurallinen ja tulilla vieressä kiehnäävä ja suupalaa kerjäävä Kaunotar istuu rannassa ja tuijottaa meitä. Jotenkin pistävästi.

– Tule nyt tänne, Markku sanoo ja saa maanittelemalla koiran viereensä, antaa pikku nykäreen leipää.

– Joku sillä nyt on.

Jousimiehen vuoro kokeilla

Nostamme kantamukset selkään ja lähdemme kiertämään järveä, Kaunotar lähtee hakureissulle.

Eikä sitä kuulu takaisin. Odottelemme, kuuntelemme, mutta kuuluu vain metsä. Puolen tunnin kohdalla toteamme, ettei se auta, meidän on lähdeävä takaisin, alatuuleen ja kuunneltava. Laskeudumme puron varteen, purosta yli, harjun päälle ja sieltä se kuuluu, Kaunottaren tasainen nalkutus.

– Näköhaukku!

Notkossa haukku häviää kuuluvista mutta on ennallaan seuraavan kummun päällä. Hitaasti se lähenee, lopulta on jo vieressä. Markku nakkaa repun maahan ja viittoon minut etenemään. Jousi rinkan päältä, laukaisulaite ranteeseen, nuolet mukaan ja konttaamaan.

Kaunotar haukkuu notkossa. Edessä pari petäjää, niistä näkösuoja suoraan haukkuun, tuon männyntakaa kurkistan. Paikallistan koiran, mutta en näe päätä, en mihin kuono osoittaa. Ei löydy lintua puusta. Silloin Kaunotar pyörähtää, näen koko koiran, kuono osoittaa melkein pystysuoraan ylös.

Siinähän se on, nuoren koppelon siluetti vaaleaa taivasta vasten aivan rungon vieressä.

Onko oksia edessä? Vastavaloon erottaa huonosti. Sekunnin osan käy mielessä kontata takaisin ja laittaa Markku asialle, ehkä tämä paikka on enemmän ruutiaseen hommia. Huomaan laittavani nuolen paikoilleen. Jännitän jousen puun takana. Näköjään nuolen paikka sittenkin.

Siirryn hitaalla liikkeellä petäjän takaa. Koppelo on paikallaan. Tsup. Nuoli lähtee puhtaasti, lentää kauniisti, kuuluu osuman ääni.

Odotan koppelon vyörähtävän kuolleena alas.

Kuollut lintu nousee lentoon ja lentää tervein, terävin siiveniskuin rämeen yli ja ottaa korkeutta rinnettä vasten. Ilmassa leijuu tuulen mukana kaksi höyhentä.

– Siihen osui, minä karjaisen.

– Kuulin kun siihen osui!

Markku tulee takaa. Kävelen lähemmäs katsomaan koppelon paikkaa. Yläoksa kurottuu koppelon istumapaikan eteen.

Metsäkaveri vitsailee Tuomo Pirttimaalle, että kun oppii ampumaan, jousesta voi ottaa apurattaat pois.

Kopsaus tuli nuolen osumasta oksaan ja se muutti ratkaisevat sentit suuntaa.

Minulla kuohuu yllättävän paljon. Kuin nuorella miehellä epäonnistumisen jälkeen. Markku pitää naaman perusluke-milla.

– Minusta tuntuu, että tämä meidän projektimme vaatii vielä yhden reissun.

Kilometrin päässä keksin, missä oli vika. Ei suinkaan minun laukauksessani.

– Jos siellä olisi ollut nuoren koppelon sijasta metso, se olisi osunut vielä tuonvertaisen suunnanmuutoksen jälkeen.

Markulla tulee mieleen sadan vuoden takainen haapave-tisen mestarihihtäjän **Aapo Luomajoen** selitys huonosta kisamenestyksestä: ”Harjoittelu on jäänyt vähiin, kun on niin huono lintuvuosi, ettei metsästys kannata.” Luomajoen harjoittelu oli metsojen hiihtämistä koko päivän liikkeelle ja väsyksiin, kunnes ne illalla hakeutuivat väsyneinä yhteen parveen, josta hiihtäjä ampui niitä myyntiin.

Pilvien takana aurinko on jo matalalla, kun olemme jälleen leiripaikalla. Puuskat ovat repineet huolella kiinnitetyn loue-kankaan irti eikä tuuli näytä laantumisen merkkejä. Yöksi on tulossa vesisade. Teemme pikaisen päätöksen: ei metsäyöpy-mistä, ehdimme autolle ennen pimeää.

Juuri ja juuri ehdimme. Vähän ennen autoa edellä tarpova Markku pysähtyy ja kääntyy.

– Ei se haittaa, että ihmisellä on unelmia. Ei niiden aina tarvitse toteutua.

Ei vielä tälläkään kertaa.

Juttusarja jatkuu. ■

Katso pyytäjän metsapaistin ohje Kieppi kokkaa -liitteestä!

ERÄLUVAT-FAKTA

- Vapaa metsästysoikeus tarkoittaa sitä, että ihmiset saavat metsästää pysyvän kotikuntansa valtion alueilla maksutta.
- Oikeus koskee Pohjois-Suomen kuntia, jotka määrittellään metsästyslain 8 §:ssä: Lapin ja Kainuun maakuntien kunnat sekä Kuusamo, Taivalkoski, Pudasjärvi ja Vaala.
- Jutussa esiintyvä Tsarmitunturi 1612 on myös Metsähallituksen pienriista-alue, johon muutkin metsästäjät voivat hankkia metsästyslupia Eräluvta-palvelusta.

Markku Tervosen suomenpystykorva Kaunotar löysi metsästä lintuja haukuun, niin että molemmat metsästäjät pääsivät yrittämään.

Suot palaavat *riistan kodiksi*

Ennen soita ojitettiin ihmisiä varten, nyt niitä ennallistetaan luontoa varten. Metsästyslupatuloista kolmannes upotetaan suohon: rahoilla kunnostetaan esimerkiksi riekon, teeren ja metsähanhen elinalueita.

Oulun Harakkasuo voisi kertoa koko tarinan. Sata vuotta sitten ihminen alkoi kuivata suota ojitamalla. Vielä 1970-luvulla ojitusta jatkettiin kaivamalla tiheämpiä sarkaojia.

Nyt tämä taas muistuttaa suota, sillä se on sellaiseksi palautettu. Paikalla on kaksi aiheen tuntevaa, Metsähallituksen luonnonhoidon erityisasiantuntija **Antti Karppinen** ja kirjailija **Jenni Räinen**, jonka fiktiivinen teos *Suo* muistuttaa ilmestyi viime vuonna (Gummerus, 2022).

Ennallistustyö alkoi kymmenen vuotta sitten, Karppinen kertoo. Nyt täällä voi jo tunnistaa erilaisia suotyyppejä: runsasravinteisen lettosuoalueen suolle virtaavan rautapitoisen lähdepurojuotin ympärillä ja keskirasvanteisen suoalueen, jossa räme, neva ja korpimaiset suoryhmät vaihtelevat.

Karppinen ja Räinen tutkivat vanhaa ilmakuva, jossa Harakkasuo näkyy terveenä, tummana ja vetisenä. Vuonna 2010 otetuissa kuvissa suoalue on vaalentunut ja kuivunut. Nyt ojien patoamisen jälkeen suo alkaa saada kosteutta ja näkyy kuvissa tummempana ja vetisempänä.

– Ilmeisesti täällä yritettiin saada kasvamaan metsää, mutta suon vetisyyden takia se ei onnistunut, Räinen toteaa Karppisen kompatessa.

– Rämemäisellä suon osalla on kasvanut aikanaan kitukasvuista mäntyä. Nyt koivun määrä on lisääntynyt ja jopa kuustakin löytyy, Karppinen lisää.

Suot ovat merien jälkeen maailman suurin hiilivarasto. Ne sisältävät kolmannuksen maaperän hiilestä, vaikka niiden määrä on vain kolme prosenttia maapallon pinta-alasta.

Soita kunnostetaan kiihtyvään tahtiin

Metsähallitus aloitti soiden ennallistamisen jo 1980-luvulla edeten pienin askelin.

– Kohteen ennallistumiseen vaikuttaa paljon se, kuinka paljon suo on ehtinyt muuttua ojitusten seurauksena luonnontilastaan: kuinka kuivunut se on, kuinka syöpyneitä ojat ovat, kuinka paljon sen puusto ja muu kasvillisuus ovat muuttuneet, Karppinen toteaa.

Vesitalous palautuu yleensä suhteellisen nopeasti. Kasvillisuus ja eläinkannat alkavat näyttää elpymisen merkkejä noin 1–14 vuoden kuluessa, mutta

”

**Soita on
ennallistettu
pian 50 000
hehtaaria.**

perusteellisemmat muutokset vaativat kymmenien, jopa satojen vuosien ajanjakson.

Räinen katsoo, että soiden kuivattamisessa on hyvä huomioida historia: sotien jälkeen aika oli hyvin erilainen kuin nyt ja tehdyt päätökset tehtiin sen mukaisesti. Pelloiksi ojitetuilla soilla oli aikansa ihmisille taloudellista merkitystä.

– Ojitetuilla soilla kasvaa paljon metsää, mutta ojituksista iso osa myös epäonnistui tästä näkökulmasta katsottuna, hän sanoo.

– Eri arviointitavoista riippuen noin kaksi kolmasosaa ojituksista onnistui, kolmasosa oli turhaa, toisen arvion mukaan viidesosa ojituksista oli metsätaloudessamme kannattamattomia, Karppinen kertoo.

Soiden ennallistaminen on kiihtynyt: pian ylitetään 50 000 hehtaarin rajan valtion alueilla, mutta työtä on paljon.

– Ennallistettujen soiden pinta-ala on edelleen vaatimatonta. Vaikka ennallistettaisiin 300 000 hehtaaria, se olisi vasta kolmannes suopinta-alasta, Jenni Räinen huomauttaa.

Ennallistamiskohteita valitessa käytetään erilaisia kriteereitä. Yleensä ennallistettavilla soilla ei ole metsätaloudellista merkitystä.

– Ravinteiset suot, kuten letot, ovat monimuotoisuuden kannalta kärkipäässä, sillä niiden lajisto- ja ilmastohyödyt ovat merkittäviä. Ne sitovat ilmakehän hiiltä itseensä karuja soita tehokkaammin ja muuttuvat myös tehokkaammiksi hiilinieluiksi karuja soita nopeammin, Antti Karppinen kertoo.

Karkeasti jaoteltuna suot voidaan jakaa puustoisiin soihin ja puuttomiin soihin. Nämä voidaan edelleen jakaa erilaisiin suoryhmiin, kuten rämeisiin, korpiin, nevoihin, lettoihin, luhtiin ja lähteikköihin. Lisäksi on erilaisia suoyhdistymätyyppejä, kuten Lapissa esiintyvät palsasuot, Pohjanmaan aapasuot ja Etelä- ja Keski-Suomen keidassuot.

Lisäksi soita tai niiden osia voidaan ryhmitellä tarkemmin kymmeneen eri luokkiin ja suoyhdistelmätyyppeihin esimerkiksi kasvillisuutensa ja ravinteikkoutensa perusteella.

– Esimerkiksi Harakkasuolta löytyy mesotrofista suursaranevaa sekä letto-
korpea, Karppinen toteaa.

Antti Karppisella ja Jenni Räinenillä on kummallakin läheinen suhde luontoon.

Suolla on elämää hyönteisistä hirviin

Soilla on suuri merkitys koko valuma-alueelle. Suo pidättää ravinteita, rautaa ja humusta ja puhdistaa vesistöjä toimiessaan suodattimena, Karppinen avaa.

– Suo on kuin sieni, joka imee vedet sen ympäriltä, suodattaa ne ja pump-paa edelleen toisesta päästä ulos, Räinen havainnollistaa.

Kun vesitalous on kunnossa, suo pysyy kuivinakin aikoina kosteana. Tulva-aikana suo puolestaan tasaa virtaamavaihteluita hidastamalla veden virtausta.

Ojitetuilta soilta ravinnepäästöjä valuu vesistöihin, lisäksi turvetuotanto-alueilta tulee päästöjä vesistöihin. Myös suon vedenpinta vaihtelee ojitusten seurauksena luonnottomasti.

– Pumpaava vaikutus vaikuttaa myös turpeen huokoisuuteen. Kuivues-saan suon turve reagoi hapen kanssa, joka lisää sen hiilidioksidipäästöjä ilmakehään sekä liukenevuutta veteen. Ennallistaminen pitää suot hapekkaan ja raikkaan veden pankkeina sekä hiilinieluinä. Tällä on myös pohjavesivaikutusta, Karppinen sanoo.

Hänen mukaansa riekkokannat ovat lisääntyneet ennallistetuilla soilla.

Samanlaisia huomioita on tehty myös tutkimusseurannassa Luonnonvarakeskuksessa (Luke). Riekkojen lisäksi teeret käyttävät soita soittimena.

– Suurilla soilla peruslajisto, kuten metsähanhi- ja kurkikannat voivat kasvaa, kun suoelinympäristöt voivat paremmin.

Muita soilla viihtyviä lajeja ovat muun muassa liro, metsäviklo, taivaanvuohi ja tavi. Hyönteisten merkitystään ei pidä unohtaa luonnon kiertokulussa. Soilla on suojakasveja, joita hyönteisetkin käyttävät. Lisäksi hyönteiset ovat ravintoa monille linnuille.

Myös porot ja metsäpeura käyttävät soita kesälaitumina, ja hirvetkin ruokaillevat soilla mielellään.

Rahan "upottaminen" kannattaa

Sekä Räinenillä että Karppisella on läheinen suhde suohon. Karppinen on itse metsästäjä ja kalastaja. Pääosin hän metsästää teeriä ja muita kanalintuja. Lisäksi perheen kanssa kerätään marjoja.

– Suuret suot tarjoavat upean maisemanäkymän. Lintutorneista on mahdollista kiikaroida lintuja. Erityisesti hillan ja karpalon elpyminen ilahduttaa.

Suot hillaretkineen ovat luontaista ympäristöä myös Räinenille. Hänen lapsuusmaisemaansa Kuivaniemellä ympäröivät aapasuot. Hänen teoksensa nimi Suo muistaa nostaa esiin, kuinka suon muisti ylittää tuhansien vuosien taakse.

– On kiehtovaa ajatella, että suon alimpiin, hapettomiin kerroksiin taltioiduuta historiaa, fragmentteja menneestä ajasta.

– Viime vuosina on alettu ymmärtää ojitamisen pitkät ja tuhoisat ympäristövaikutukset vesistöjen kannalta. Vesisuojelulliset vaikutukset alkavat vaikuttaa merkittävämmiin muutamiin vuosien jälkeen, kun taas ilmastohyötyjen saavuttamiseen voi kulua 50–100 vuotta, Karppinen muistuttaa.

Rahan upottaminen soihin enemmän kuin kannattaa ja on koko elinympäristön hyödyksi niin kasvien, eläinten ja riistan kuin myös ihmisen näkökulmasta. ■

Miten soita ennallistetaan, Antti Karppinen?

”Suon ennallistamisella tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden avulla ihmistoinnin takia heikentynyt, vahingoittunut tai tuhoutunut suo pyritään palauttamaan mahdollisimman lähelle luonnontilaa.

Soita ennallistetaan soihin aikanaan kaivettuja ojia tukkimalla tai patoamalla ja ohjaamalla suolle luontaisesti virtaavat vedet takaisin suolle. Jos puuston rakenne on muuttunut ojitusten seurauksena, voidaan tähdätä luontaiseen puustonrakenteeseen ennallistamishakkuilla tai raivaustoimenpiteillä.

Suo voidaan jättää ennallistumaan myös itseksensä.”

Mikä merkitys niin sanotulla suodatinpadolla on?

”Suodatinpadolla tähdätään suolta valuvien vesien puhdistumiseen. Suodatinpatoja on rakennettu esimerkiksi kasamalla oksilla täytettyjä juuttisäkkeitä patomaisiksi rakenteiksi ojanpäihin, jonka läpi vesi ohjataan suodattumaan. Oksiin kasvavat pienet eliöt, mikrobit,

puhdistavat tai niiden oletetaan puhdistavan rakenteen läpi suodattuvia vesiä.”

Milloin työ suoritetaan kaivinkoneilla, milloin lapiotyönä?

”Yleensä suon ennallistamisessa käytetään kaivinkoneita. Lapiotyötä nykyisin harvemmin, mutta esimerkiksi herkällä elinympäristöillä, kuten lähteillä, on välillä käytetty lihasvoimin tehtäviä ennallistamistoimia.”

Kuinka kauan suon ennallistaminen kestää?

”Suon ennallistamiseen kuulu suunnittelusta toteutukseen 1–10 vuotta.

Suon ennallistamiseen liittyy erilaisia työvaiheita: priorisointia, suunnittelua, ilmoitus ELY-keskukselle, lausuntoja, kaivinkonetöitä. Lisäksi toimenpiteiden vaikuttavuuden seurantoja on syytä toteuttaa useita vuosia, jopa kymmeniä vuosia.

Itse työn suunnitteluun ja toteutukseen ei mene monta tuntia muutaman hehtaarin kokoisessa suossa. Kaivinko-

netyö toteutuu usein muutamissa tunneissa. Karkeasti ajatellen kaivinkone tukkii ojaa keskimäärin kilometrin päivässä.

Jos puustoa täytyy hakata, täytyy suunnittelun ja ojen tukkimisen välissä olla vähintään yksi talvi, jotta korjuutyöt voidaan toteuttaa.”

Mitkä ovat ennallistamisen hyödyt?

”Heikentyneiden soiden tila ja niillä elävien lajien elinolosuhteet paranevat, samoin lähialueiden pienvesien tila kohenee.

Taloudellisia hyötyjä ovat toimenpiteiden suunnittelun, toteutuksen ja seurannan työllistävä vaikutus suunnittelijoille ja koneyrityksille.

Sosiaalisiin hyötyihin voi lukea sen, että toimenpiteillä parannetaan soiden marjasatoja, riistakantoja ja vesistöjen kalakantoja, millä on merkitystä paikallisen väestön virkistyskäytölle.”

ERÄLUVAT-FAKTA

Valtion alueilla ennallistettu 48 000 hehtaaria

- Maailman mittakaavassa Suomessa on ennätysmäärä soita eli noin 10,4 miljoonaa hehtaaria.
- Ennallistamiskelpoisia soita löytyy vähintään 500 000–1 000 000 hehtaaria.
- Metsähallitus on ennallistanut yhteensä 48 000 hehtaaria suota: 36 000 hehtaaria suojelualueilla ja 12 000 hehtaaria monikäyttömetsissä. Metsästyslupatuloilla näistä on ennallistettu 5 500 hehtaaria.
- Metsähallitus on mukana useissa ennallistushankkeissa: Helmi-elinympäristöohjelma (2021–2030), valuma-aluekunnostusprojekti (2020–2021), Freshabit LIFE IP (2016–2022), Hydrologia LIFE 2017–2023, Riistan elinympäristöjen hoito (jatkuu), Metsähallitus Metsätalous Oy:n aktiiviset luonnonhoitotyöt (jatkuu), NbS Mätäsoja Stream And Watershed Restoration -projekti (2022–2024), LIFE Revives eli Raakku LIFE, TRIWA LIFE (2023–2030).

Kohti *porosopua*

Metsästyskoirat poronhoitoalueella – ikuinen konflikti. Kieppi matkusti Inariin metsästyskoirakasvattajan ja poroisännän luo ja kysyi, kuinka metsästyskoirien aiheuttamat vahingot saadaan vähemmäksi. Kävi ilmi, että tärkeintä on kommunikaatio.

Tsiuttajoen erotusaidalla Inarin Partakosta länteen joukko poromiehiä hääää vanhojen puhelintolppien kimpussa. Yksi kaivaa kai-vinkoneella kuoppaa, toiset istuttavat tolppaa maahan. Meneillään on erotusaidan kesähuolto.

Muddusjärven paliskunnan poroisäntä **Osmo Seurujärvi** huomaa meidät, tervehtii ja alkaa esitellä erotuskenttää. Aita labyrintin laidalla on kämppäkylä, joka huokuu monisatavuotista historiaa. Tänne on tultu poroerotukseen aina Norjasta saakka. Aikoinaan markkinatunnelma oli melkoinen. Alueella toimi erotusten aikaan kahdeksan kahvilaa ja kaksi pankkia.

– Tuohon jos potkaiset sammalta, aina löytyy lasipullo, Seurujärvi nauraa.

Seurujärvi kävelyttää meidät aidan läpi ”kattelukoppiin”, kevythirsiseen pieneen kämpännäköiseen, jossa voimme rauhassa puhua aiheesta, poroista ja koirista.

Seurujärvellä on asiaan paljon sanottavaa, mikä on ymmärrettävää, sillä metsästyskoirien aiheuttamat vahingot ja häiriöt porotaloudelle ovat kasvussa. Näin kertoivat poroisännät Poromies-lehdelle (1/21). Syyksi poroisännät kertovat höltyneen koirakurin, tietämättömyyden ja metsästystapojen muutoksen.

Viesti ei mairittele metsästäjiä. Kuinka kelkka käännetään?

Seurujärvi kertoo, etteivät ongelmat rajoitu metsästyskoiriin vaan yhtä lailla rekikoirat ja lemmikkikoirat aiheuttavat harmaantuvaa hiuskuontaloa. Seurujärvi kertoo, että raatelu ja tappaminen on vain yksi osa ongelmaa. Poromiehille koirat aiheuttavat vahinkoa myös silloin, kun koiranhuntalo leväyttää vaivalla kootun token hajalleen tai pistää ne liikkeelle.

Tsiuttajoen erotusaita on syystä paikassaan. Se on porojen luonnollisella kulkureitillä, minkä tietää siitä, että iso osa poroista tulee ennen erotuksia aidalle omia aikojaan. Seurujärvi kertoo, että hyvinä riekkovuosina, kun metsissä on paljon pyytäjiä koirineen, porot tulevat liian aikaisin ja isoissa porukoissa. Silloin poromiehillä on työ ja tuska ehtiä käsittelemään porot. Heikkoina riekkovuosina porot tulevat pienemmissä erissä ja työ on sujuvaa. Seurujärvi ei keksi

Muddusjärven paliskunnan poroisäntä Osmo Seurujärvi.

muuta syytä ilmiölle kuin koirien ja metsästäjien aiheuttaman häiriön yhdistettynä sopiviin ilmoihiin.

– Yhtenäkin vuonna koko tokka tuli kuukautta liian aikaisin aidalle. Emme olleet varautuneet yhtään, että ne tulevat, Seurujärvi kertoo.

Porojen ilmaantuminen aiheutti poromiehille kovan kiireen. Jos porot olisivat jatkaneet matkaansa, olisi ollut valtava työ saada ne takaisin aidalle.

– Onneksi viime vuosina ei ole ollut hyviä riekkovuosia, Seurujärvi puuskahtaa.

Seurujärvi listaa viisi asiaa, jotka sujuvoittavat poronhoidon ja metsästäjien välistä yhteiseloä. Kaikkein tärkeintä on yhteydenpito.

Poromies antaa viisi vinkkiä

Metsähallituksen Ylä-Lapin kanaintuluvassa ohjeistetaan metsästäjää ottamaan yhteyttä paliskuntaan ennen met-

sästystä. Luvassa lukee paliskunnan yhteystiedot ja siinä pyydetään varmistamaan, ettei metsästyksestä aiheudu haittaa poronhoidolle. Talvikaudella lupa velvoittaa metsästäjiä selvittämään alueen poronhoitotyöt ennen jahdin aloittamista.

Seurujärven mukaan juuri kevättalvella koiravahinkoja sattuu paljon. Vaatimet ovat viimeisillään ja usein lumi upottaa pakenevaa poroa, muttei koiraa. Silloin irrallaan juoksevat lemmikkikoiratkin tekevät tuhojaan.

Seurujärvi toivoo, että metsästäjät soittaisivat poroisännälle aina ennen metsästyksen aloittamista. Se tietäisi paljon puheluita poroisännälle, mutta se ei miestä haittaa.

– Jos minulla on kiire ja en vastaa, niin ainakin metsästäjä on yrittänyt.

Jos koira raatelee poron, myös silloin on tärkeää soittaa paliskuntaan ja sopia asia. Se on listan kohta numero kaksi.

Koiranomistaja on aina velvollinen korvaamaan poron, joten kohdaksi kolme Seurujärvi laittaa listaansa vakuutukset. Hoida siis koirasi vakuutukset kuntoon niin asia hoituu kiviutta.

Neljänneksi vinkiksi Seurujärvi nostaa koirien määrän. Jos useampi koira päästetään yhtä aikaa irti ja ne osuvat tokkaan, jälki voi olla tuhoisaa sellaisillakin koirilla, jotka eivät yksinään poroihin kajoaisi. Laumassa tyhmyys tiivistyy, tai ainakin pyyntivietti herää.

Viidenneksi Seurujärvi nostaa käytöstavat.

– Olet jonkun kotiseudulla, jonkun nautinta-alueella. Käyttäydy kuin hyvä vieras käyttäytyy, Seurujärvi toivoo ja sanoo sitten asian, joka on pohdituttanut pitkään. Hän ei aivan täysin ymmärrä, miksi kaikilla pitää olla oikeus metsästää Lapissa. Ulkopaikkakuntalaisten metsästys tekee ison loven riekkokantaan ja vaikeuttaa esimerkiksi saamelaiden elinkeinoä.

– Ennen nuoret pyysivät riekkoa ansoilla ja saivat hyvät tulot. Enää ei ole riekkoja niin paljon, että kannattaisi pyytää, Seurujärvi suomi.

Metsästäjän vinkki: totutus

Ivalon kupeessa, Ivalojoen törmällä koiratarha kuhisee. Metsästäjä ja koirankasvattaja **Jukka Koivumaa** ohjaa kaksi kolmen kuukauden ikäistä englanninsetterin pentua päivätarhaansa ja vapauttaa nuoren englanninsetteri Lukan. Pentujen emä ja tiitterä pohjanpystykorva ovat asiasta eri mieltä ja antavat sen kuulua.

Koivumaa sanoo, että porokysymys on syytä ottaa vakavasti, vaikka koiravahinkoja sattuukin lukumääräisesti paljon vähemmän kuin liikennevahinkoja ja petovahinkoja.

– Yksikin tapaus on liikaa. Tiedän omasta luonteestani, että jos olisin poronomistaja ja koira tappaisi minun porojani, niin punaista näkisin.

Koivumaa kertoo keskustelleensa vuosien varrella koiraharrastajien kanssa paljon siitä, kuinka koira koulutetaan porovapaaksi. Nykyään on vallalla koirankoulutusmetodi, jossa koiraa opetetaan palkitsemalla rangaistusten ja kieltojen sijaan. Osa harrastajista on vienyt sen niin pitkälle, ettei koiraa kielletä mistään.

Metsästäjä ja koirankasvattaja Jukka Koivumaa.

– Mutta en ole vielä keksinyt, miten koiraa pitäisi palkita, kun se ajaa poroa.

Toisin sanoen, joskus koiraa voi joutua nuhtelevaan väärästä toiminnasta.

Koivumaa kertoo, että setterit ovat keskimäärin helppoja kouluttaa porovapaiksi, sillä niiden ajovietti on pienempi kuin vaikkapa saksanseisojilla. Koivumaa on kasvattanut ja omistanut myös saksanseisojia.

Koivumaan mukaan osalla metsästäjistä on sitkas käsitys, että koira olisi erityisen riistavietti, kun se ajaa poroa. Koivumaa on asiasta eri mieltä.

– Ei lintukoiran tarte ajaa koskaan.

Koivumaa näkee, että hirvikoirilla tilanne voi olla vähän eri, sillä niiden työtä on myös seurata sorkkaeläintä pitkään.

Koivumaa itse totuttaa pennut poroille pienestä pitäen. Tämä on myös Osmo Seurujärven ohje. Seurujärvellä on itsellään koiria ja hän myös metsästää.

Vanha tapa kouluttaa esimerkiksi ajokoirasta porovapaa on palkita koiraa sen oikealla riistalla. Kun jäniskoiralla metsästää nuoruusvuosina reilusti jänistä, se leimautuu halutulle riistalle ja jättää muut seikkailut pois.

Koivumaa sanoo, että vie pennun poroille jo aivan pienenä pentuna ennen kuin riistavietti herää.

– Kaikkein pahinta on, että koiraa ei viedä poroille. Itse ohjaan nuoren koiran tahallani poromaastoon, että näen, miten se reagoi ja pääsen tarvittaessa puuttumaan.

Koivumaan mukaan tärkeintä on opettaa pennulle pysäytyskäsky. Koivumaalla käsky ”ei” lopettaa kaiken toiminnan.

Joskus koulutuksesta ja totuttamisesta huolimatta koira innostuu poroista. Koivumaa itse on myynyt pahimmat poronajurit alueelle, jossa ei ole poroja.

Turhia huhuja yhä liikkeellä

Etelästä poronhoitoalueelle jahtiin tulevat eivät ole voineet totuttaa koiraansa poroille. Silloin on tärkeää, että omistaja on hereillä asian kanssa ensimmäisillä reissuillaan.

– Kun tulee muualta poronhoitoalueelle koiransa kanssa, pitää varautua siihen, että reissu menee koiran kouluttamiseksi.

Koivumaa vannottaa Seurujärven tavoin, että kahden tai useamman poroihin totuttamattoman koiran irti päästäminen kasvattaa porovahinkoriskiä.

Koivumaa kertoo, että edelleen metsästäjäpiireissä liikkuu puheita, että poromiehet tappaisivat irrallaan olevia koiria. Koivumaan kokemukset ovat aivan toiset.

– Eivät he tapa meidän koiriamme. Tällaiset puheet ovat aivan turhaa vastakkainasettelua.

Hän jatkaa, että kyseessä on samanlainen legenda kuin se, että metsästäjät menisivät tahallaan sotkemaan poronhoitotöitä.

Koivumaa uskoo Seurujärven tapaan yhteistyöhön ja kommunikaatioon. Hän neuvoo ottamaan yhteyttä paliskuntaan ennen jahtia, ja jos vahinko tulee, soittamaan välittömästi tapahtuneesta. Vastakkainasettelu kärjistyy, jos vahingoista ei ilmoiteta.

Ollaan siis ihmisiksi kairassa, on metsästyskoiraharrastajan ja poroisännän yhteinen viesti. ■

ERÄLUVAT-FAKTA

Neuvot pohjoisen jahtiin

- Selvitä poronhoitotyöt ennen jahtia. Lupapapereista löydät paliskunnan yhteystiedot.
- Tietoa on saatavilla myös sosiaalisessa mediassa ja porotyot.fi-sivustolla. Mutta ota huomioon, että kaikki paliskunnat eivät käytä aktiivisesti palvelua.
- Jos koira käy poron kimppuun ja poro vahingoittuu vakavasti, lopeta poro. Sen jälkeen soitto poliisille ja poroisännälle.
- Koiranomistaja on aina vastuullinen toisen omaisuuden vahingoittamisesta, joten vakuuta koirasi ennen matkaa.

Metso – ja joka kevään suururakka

Metsätalouden asiantuntijat viettävät keväisin jopa öitä metsässä. Syynä on erämetsän kuningatintu, jonka jokainen soidinpaikka halutaan selvittää.

Alkuvuosina työ oli hankalaa. **Kirsi-Maria Kontas** ajatteli, että soitimet ovat joko tyhjiä tai linnut ovat ehtineet lentää tiehensä.

Metsäasiantuntija päätti vaihtaa menetelmää ja saapua oletetulle soidinpaikalle ennen metsoja.

– Aloin mennä jo keskiyöllä paikalle. Laitoin suojapeitteen päälle ja jäin odotamaan. Sitten olen päässyt havainnoimaan paremmin, Kontas sanoo.

Työ on toki tunnelmallista, mutta välillä raskasta: metsoöiden jälkeen pitäisi kuitenkin olla vielä virka-aikana tavoitettavissa.

Soitimen käsittelylle on tarkat ohjeet

Metsähallituksella on tiedossa 2 500 metsonsoidinta, jotka sijaitsevat monikäyttömetsissä. Soitimia käsitellään tarkasti sovitun mallin mukaan, jotta ne säilyvät linnuille mieluisina.

Kontas työskentelee Pudasjärvellä, jossa soitimia on useita. Hänellä menee joka vuosi viikon verran työpäiviä soitimia tarkistaessa. Jos soitimella ei havaita elämää kolmeen vuoteen, se merkitään sammuneeksi soitimeksi.

– Silloin täytyy olla jo varma tieto asiasta.

Se ei aina ole helppoa. Metsolla on tapana luontaisesti siirtää soitimen ydintä vuodesta toiseen. Joskus sammuneeksi merkattu soidin herää uudelleen henkiin. Yleensä metsurit ovat havainneet, että jollain alueella on jälleen elämää, ja asiantuntija lähtee asiaa varmistamaan.

Jos hyvin käy, soidin voidaan todeta eläväksi pelkästään jälkien perusteella. Pehmeällä lumella voi olla selviä ja tuoreita jälkiä päivällä. Kovilla hankikeleillä varmistus täytyy kuitenkin tehdä omin silmin ja korvin. Ei auta kuin hankkiutua maastoon jo yösydännä.

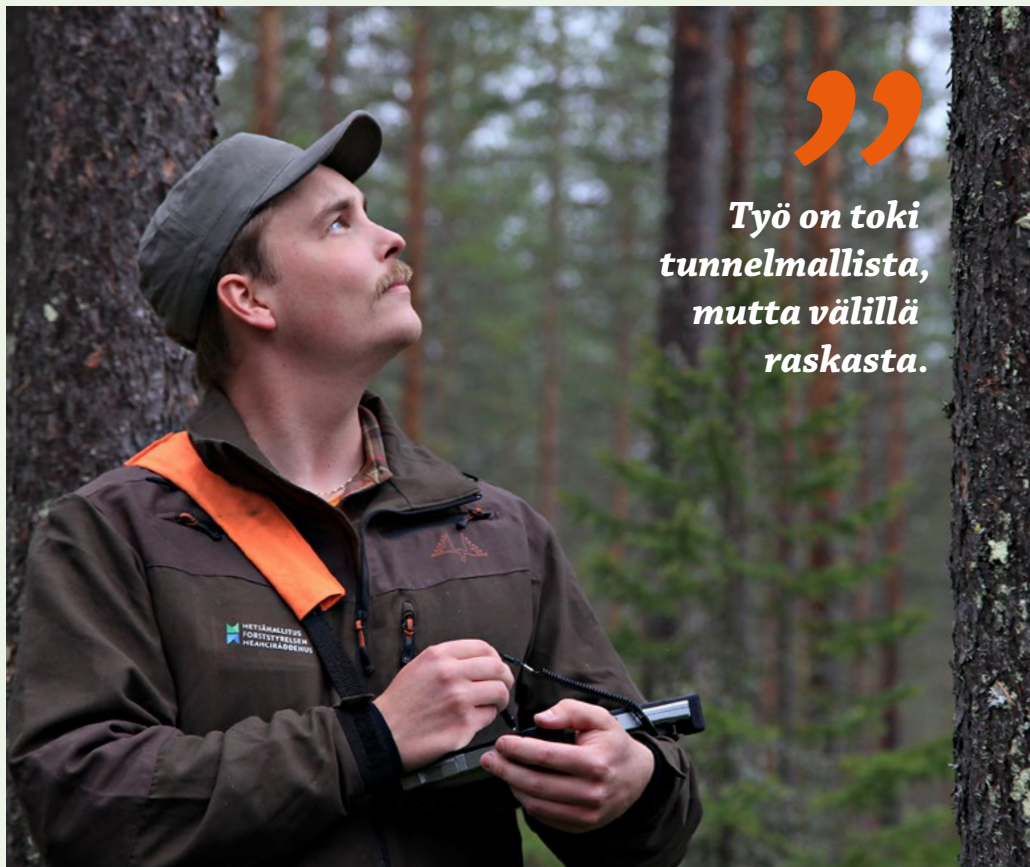
– Aikaisista aamuista huolimatta tämä ei ole rasite kaikille, vaan kevään mielenkiintoinen hetki, kun saa mennä valmiiksi illalla paikalle, vahvistaa ympäristöasiantuntija **Marjaana Aho-kumpu**.

Kun metsäasiantuntijat käyvät kukin muutamalla metsokohteella vuosittain, urakka jakaantuu tasaisesti ja vuosittain

tarkastettavia soitimia kertyy merkittävä määrä. Lisäksi metsurit tarkistavat paljon soitimia muun muassa Koillismaalla. Heillä on usein hyvä käsitys oman alueensa soitimista.

Yhdelle paikalle voi joutua lähtemään useasti, jos rapiseva hanki karkottaa linnut jo kaukaa tiehensä. Joskus taas metson soidin paljastuu ihan itsestään. Asiantuntija kelkkailee maastossa ja yhtäkkiä jostain pölähtää ilmaan metsoja oikein parvessa.

Harvinainen työtehtävä joka tapauksessa. Kuinka moni muu voi sanoa lähtevänsä metsään soitimelle, kun työnantaja käskee? ■

”
Työ on toki tunnelmallista, mutta välillä raskasta.

Metsäasiantuntija Markus Junttila tutkii metsonsoidinta Taivalkoskella. Soidin käsitellään tarkasti sovitun mallin mukaan, jotta se säilyy metsoille mieluisena.

Ota nämä huomioon, kun ostat kanalintulupaa!

Kanalintuluvat ovat halutuimpia valtion maille. Joillekin alueille ne voivat loppua ensimmäisten tuntien, minuuttien tai jopa sekuntien aikana.

Metsähallituksen kanalintuluvat myydään kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe alkaa kesäkuussa, jolloin myydään lupia vain alkukaudeksi. Myytävien lupien määrä on noin 50 prosenttia edellisen metsästyskauden kiintiöstä.

Myyntin toinen vaihe alkaa elo-syyskuussa. Silloin tiedetään metsästyskauden pituus ja riistakolmiolaskentojen tulokset, eli toisessa vaiheessa lupia voidaan myydä koko kaudelle ja lopullinen määrä.

Metsästyslupien myynti alkaa aina porrastetusti. Myyntialoituskäynnin aikana lupia tulee myyntiin yhdelle alueelle kerrallaan: esimerkiksi Ylä-Lapin luvat tiistaina ja Itä-Lapin luvat keskiviikkona.

Porrastuksesta huolimatta Eräluvut-kaupassa ja puhelinpalvelussa on hetkittäin kova ruuhka.

1. Samat alueet suosiossa

Vuodesta toiseen tietyt jahtialueet ovat suuren metsästäjäjoukon himoitsemia. Suuressa suosiossa ovat perinteisesti olleet Ylä-Lapin, Itä-Suomen, Kainuun ja Itä-Lapin alueet. Myös Taivalkosken ja Kuusamon alueen luvat myydään usein ensimmäisessä vaiheessa loppuun. Suuren suosion lisäksi joidenkin alueiden nopeaa loppuunmyyntiä saattaa selittää aikaisempaa vuotta pienemmät lupakiintiöt.

Viime vuonna varsinkin Itä-Lapin metsästysalueiden tultua myyntiin oli verkossa yhtä aikaa tuhansia asiakkaita. Myös puhelinmyynissä on viilskettä. Puolen tunnin aikana puheluita saattaa tulla tuhansia.

Vaikka henkilöstöä on siirretty muista tehtävistä puhelinmyyntin aloitukseen, ei ruuhkilta ole kokonaan vältytty. Elo-syyskuun vaihteessa alkaneella toisella luvanmyyntijaksolla rekisteröitiin viime syksynä ensimmäisen viikon aikana yhteensä 7 000 asiakaspalveluun saapunutta puhelua.

93 prosenttia vastatuista puhelusta tuli ensimmäisen tunnin aikana. Kaikkiaan samaisen viikon aikana (maanantaista perjantaihin) oli yli puoli miljoonaa katselukertaa verkkokaupan sivuilla.

2. Kirjautu valmiiksi

Eräluvut-palveluun kannattaa luoda tunnukset etukäteen. Käy edellispäivänä jo tutustumassa palveluun.

Nettimyynti tapahtuu reaaliajassa, mutta puhelinmyyntissä jonottaminen kannattaa. Puhelut yhdistyvät luvan-

myyjille siinä järjestyksessä kuin ne ovat järjestelmään tulleet. Joskus puhelu yhdistyy nopeasti, mutta toisinaan siihen saattaa mennä aikaa puolikin tuntia. Jos ostat lupaa kaverille, kysy etukäteen myös hänen osoitteensa, syntymäaikansa ja metsästysnumeronsa.

3. Vältä suosituinta jahtiviikkoa

10. syyskuuta alkava viikko on suosituin. Jos kovasta yrittämisestä huolimatta jäät ilman lupaa, ei kaikkea toivoa kannata menettää. Jos olet valmis lähtemään metsälle myöhemmin syksyllä, jahtireissu voi hyvinkin toteutua.

4. Varattuja lupia peruuntuu

Varattuja lupia myös perutaan tai niitä jätetään maksamatta, jolloin ne palautuvat uudelleen myyntiin. Loppuunmyydyinkin alueen lupatilannetta kannattaa seurata tarkasti kesän aikana.

Lupatilanne kannattaa tarkistaa uudelleen jo sen jälkeen, kun myyntin aloituksesta on kulunut puoli tuntia. Silloin ostoskoriin siirretyt luvat, joita ei ole vahvistettu, vapautuvat muiden ostettaviksi. Tilannetta kannattaa seurata verkkokaupassa koko ensimmäisen tunnin ajan.

Huomaa, että maksettua lupaa ei kuitenkaan voi perua.

Varatut luvat tulee maksaa viimeistään 15.8. mennessä, jotta varaus ei peruunnu. Peruuntuneet luvat lisätään syksyn myyntikiintiöön.

5. Seuraa riistalaskentoja

Kaikkien metsästysalueiden kiintiöt määräytyvät sen vuoden riistakolmiolaskentojen perusteella. Mitä paremmin kanalintujen pesinnät onnistuvat sitä enemmän on lupia tarjolla.

Riistakolmiolaskentojen tuloksia seuraamalla voi valita hyvän alueen, joka ei ole muiden suosiossa. Monille hyvälle mutta vähemmän kysytyille lintualueille luvat eivät käytännössä lopu. Näitä lupa-alueita löytyy sieltä täältä kautta Suomen.

6. Myynti ei jää aloitusviikkoon

Kesäkuussa myyntiin tulevia kanalintulupia voi ostaa elokuun puoliväliin asti. Lupia on myyntin aloituksen jälkeenkin saatavilla suurimmalle osalle lupa-alueista, osaan reilustikin.

Hyvinä kanalintuvuosina lupia on yleensä runsaasti tarjolla luvanmyyntin toisessa vaiheessa elokuun lopussa tai syyskuun alussa. Tuolloin myyntiin tuleva lopullinen lupamäärä perustuu kesän pesintätuloksiin. Huonoina vuosina uusia lupia ei välttämättä tule lainkaan syysmyyntiin.

Metsästysluvat

Metsähallituksella on 124 aluetta pienriistan metsästykseen. Lisäksi valtion alueilla voit pyytää suurriistaa. Kun olet hankkinut metsästyskortin, tarvitset vielä maanomistajan luvan metsästä. Valtion maille luvan saat Metsähallitukselta.

Lupien hintaan vaikuttavat myynnistä ja suunnittelusta aiheutuvat kulut sekä riistanhoidon arvioidut kustannukset. Tulot ohjataan siis riistan hyväksi.

Metsästysluvat on kiintiöity lupa-alueittain. Kiintiöinnillä varmistetaan riistakantojen kestävyys. Esimerkiksi huonona lintuvuonna lupia myydään vähemmän.

Pohjois-Suomessa henkilöllä, jonka kotipaikka on metsästyslain 8 §:n osoittamalla alueella, on oikeus metsästää kotikunnassaan valtion mailla ilman erillistä maksua.

NUORISOLUPA

Metsähallitus haluaa tukea nuorten eräharrastusta tarjoamalla nuorille edullisen ja helposti saatavan metsästysluvan. Jokainen alle 18-vuotias metsästyskortin omistaja pääsee metsästämään nuorisoluvalla. Lupa oikeuttaa metsästämään majavaa lukuun ottamatta kaikkea pienriistaa, myös kanalintuja.

Alle 15-vuotias voi metsästää pienriistaa sellaisen henkilön valvonnassa, joka on täyttänyt 18 vuotta ja jolla on aseennhallussapitolupa. Nuori metsästää tällöin aikuisen saaliskiintiöön.

Luvan hinta: 10 euroa

Luvan kesto: 1–7 vuorokautta

Saaliskiintiö: ks. aikuisten päiväkiintiö

Myynti

Puhelinpalvelu 020 69 2424. Arkisin kello 9–15.
Eräluvat-kauppa (verkkokauppa.eraluvat.fi)

MAJAVA

Majavametsälle pääset erillisellä majavaluvalla. Lupa koskee kanadanmajavaa, jonka pyyntiin ei tarvita erillistä pyyntilupaa. Majavia ei saa metsästää pienriista- tai pienpetoluvalla. Majavaluvalla voi sen sijaan metsästää myös pienpetoja, piisamia, oravaa, villisikaa sekä rauhoittamattomista linnuista varista, naakkaa, harakkaa, harmaalokkia, merilokkia ja poronhoitoalueella korppia.

Luvan hinta: 20 euroa / kausi

Lupa voimassa: 20.8.–30.4.

Myynti

Myynti kaudelle 2023–2024 alkaa 12.6.2023.
Puhelinpalvelu 020 69 2424. Arkisin kello 9–15.
Eräluvat-kauppa (verkkokauppa.eraluvat.fi)

PIENPEDOT

Pienpetojen metsästys on hyödyllistä riistan- ja ympäristönhoitoa. Sen vuoksi pienpetolupa on edullinen.

Pienpetoluvalla metsästettäviä pienpetoja ovat kettu, supikoira, minkki, näätä, kärppä, hilleri ja mäyrä. Pienpetoluvalla saa metsästää myös villisikaa, piisamia, oravaa sekä seuraavia rauhoittamattomia lintuja: korppi (poronhoitoalueella), varis, harakka, naakka, harmaalokki ja merilokki.

Luvan hinta: 10 euroa / kausi

Lupa voimassa: 1.8.–30.4.

Myynti

Puhelinpalvelu 020 69 2424. Arkisin 9–15.
Eräluvat-kauppa (verkkokauppa.eraluvat.fi)

Tarkistathan aina tarkemmat lupaehdot ja toimintaohjeet Eräluvat.fi-palvelusta!

KANALINNUT

Kanalintulupa kattaa kaiken pienriistan metsästyksen majavaa lukuun ottamatta.

Lyhyet kanalintuluvat

Luvan hinta: 17 €

Luvan kesto: 1 vuorokausi

Lyhyen luvan voi ostaa enimmillään 7 vuorokaudeksi kerrallaan. Jokaisen vuorokauden hinta on 17 euroa.

Saaliskiintiö: 4 saaliseläintä / vrk. Enintään kuitenkin 2 kanalintua / vrk, joista korkeintaan 1 metso / vrk. Metsästäjä saa syyskauden aikana metsästää enintään kaksi metsoa ja enintään yhden mahdollisessa tammikuun jahdissa. Ylä-Lapin lupa-alueilla 1601–1605, 1607–1609 ja 1613–1616 kanalintukiintiö on 3 riekkoa / vrk.

Myynti

Puhelinpalvelu 020 69 2424. Arkisin kello 9–15.

Eräluvut-kauppa (verkkokauppa.eraluvat.fi)

Myyntin aloitus 2023

Kesäkuussa asetetaan myyntiin noin 50 % suunnitellusta kiintiöstä. Loput kiintiöstä tulee myyntiin elokuussa riistakanta-arvioiden mukaisesti.

Metsästysalueen sijainti	Kesä	Syysy
Etelä-, Länsi- ja Itä-Suomen alueet	ma 5.6.	ma 28.8.
Enontekiö, Inari, Utsjoki	ti 6.6.	ti 29.8.
Salla, Savukoski, Pelkosenniemi, Sodankylä, Kemijärvi	ke 7.6.	ke 30.8.
Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pello, Rovaniemi, Ranua, Simo, Tervola, Ylitornio, Posio	to 8.6.	to 31.8.
Pohjanmaa, Kainuu	pe 9.6.	pe 1.9.

Tarkista myyntipäivät www.eraluvat.fi. Myynti alkaa mainittuna päivänä kello 9 aamulla.

Kausiluvat

Kausilupa.....130 €

Jousimetsästäjän kausilupa.....65 €

Lapin kaupunkilaisten kausilupa (Kemi ja Tornio).....67 €

Saaliskiintiö

- 20 saaliseläintä / kausi (ei sisällä majavaa), joista korkeintaan 10 metsäkanalintua.
- Lisäksi sama päiväkohtainen kiintiö kuin lyhytaikaisissa kanalintuluissa.

- Enintään kaksi metsoa / syksy.
- Enintään yksi metso mahdollisessa tammikuun jahdissa.

Kausiluvan hakeminen

Kanalinnustuksen kausilupia haetaan aina huhtikuun aikana. Seuraava haku on huhtikuussa 2024. Muun pienriistan kausiluvat ovat ostettavissa verkkokaupasta ja palvelunumerosta 12.6. alkaen. Tarkemmat ohjeet ja haettavissa olevat alueet: www.eraluvat.fi.

Talvimetsästys

Urosteeren ja -metson metsästys on mahdollista tammikuussa, ellei maa- ja metsätalousministeriö sitä ase- tuksellaan rajoita. Mahdollisesta lupamyynnistä tammikuulle ilmoitetaan myöhemmin [Eräluvut.fi](http://www.eraluvat.fi)-sivustolla. Myös kauden mahdollinen jatkuminen joulukuulle ilmoitetaan myöhemmin.

VESILINNUT JA JÄNIS

Vesilintu- ja jänislupa oikeuttaa metsästämään kaikkea muuta pienriistaa kuin kanalintuja ja majavaa. Metsästäjät voivat hankkia tämän edullisemman pienriistaluvan myös kanalintukaudelle esimerkiksi jänisjahtia tai sorsastusta varten.

Lyhyet luvat

Luvan hinta: 10 euroa

Luvan kesto: 1 vuorokausi

Saaliskiintiö: 3 saaliseläintä / vuorokausi

Myynti

Luvat tulevat myyntiin 12.6.2023 kello 9.

Puhelinpalvelu 020 69 2424. Arkisin kello 9–15.

Eräluvut-kauppa (verkkokauppa.eraluvat.fi)

Kausiluvat

Osakautilupa (1.11.–30.4.) ..... 55 €

Kausilupa (1.8.–30.4.) ..... 80 €

Jousimetsästäjän kausilupa (1.8.–30.4.) ..... 40 €

Saaliskiintiö

15 saaliseläintä / kausi (ei sisällä kanalintuja eikä majavaa). Sama päiväkohtainen kiintiö kuin lyhyissä luissa.

Myynti

Kausiluvat tulevat myyntiin 12.6.2023 kello 9.

Puhelinpalvelu 020 69 2424. Arkisin kello 9–15.

Eräluvut-kauppa (verkkokauppa.eraluvat.fi)

HIRVI

Valtion maiden hirvenmetsästysalueita haetaan aina tammikuun aikana. Seuraava haku on tammikuussa 2024. Alueluvan saaneet hakevat erikseen pyyntilupaa Suomen riistakeskukselta huhtikuun loppuun mennessä.

Lisätietoja alueluvan hausta ja alueista: www.eraluvat.fi

Lupahakujärjestelmässä hakija voi hyödyntää edellisvuonna jättämänsä hakemusta uuden hakemuksen pohjana. Kun hakemusaika on päättynyt, hakemukseen ei enää voi lisätä ampujia. Hakemusta voi täydentää vain puutteellisten tai muuttuneiden tietojen osalta (esim. osoite).

Myynti

Hakija saa laskun päätöksen mukana. Metsästyslain 8 §:n alueella kauden hinta on 45 euroa jokaisesta ulkopaikkakuntalaisesta metsästäjästä. 8 §:n alueen ulkopuolella hinta on keskimäärin 0,40 euroa hehtaarilta (+ alv).

Hirvijahdin vieraat

Hirviseurue, joka on saanut alueluvan, voi ottaa vieraita mukaan metsälle syksyllä. Vieraiden on hankittava henkilökohtainen vuorokausilupa, joita voi ottaa enintään 15 vuorokaudelle. Vieraslupia ei myydä vielä syyskuulle, jolloin hirvenmetsästys alkaa jo pohjoisessa.

Myynti

Lupahakujärjestelmä: lupahaku.eraluvat.fi
Eräluvut-kauppa (verkkokauppa.eraluvat.fi)
Eräluvut-sovellus (vuorokausi kerrallaan)

Lupahakujärjestelmässä vieraslupa voidaan lisätä hyväksytyyn hakemukseen. Muissa maksutavoissa tarvitet luvanhakijalta lupa-alueen hakemuksen tunnusteen (koodi).

Lisätietoja: www.eraluvat.fi

SUURPEDOT

Karhulupa poronhoitoalueelle

Metsästyslain 8 §:n alueella ei oman kunnan alueelle tarvita erillistä karhunmetsästyslupaa. Ulkopaikkakuntalainen metsästäjä sen sijaan tarvitsee Metsähallitukselta aina henkilökohtaisen karhunmetsästysluvan. Luvan tarvitsevat myös ne paikalliset, jotka asuvat poronhoitoalueella, mutta 8 §:n alueen ulkopuolella. Lupa maksaa 50 euroa kaudelta ja 25 euroa vuorokaudelta.

Karhunmetsästys poronhoitoalueella jatkuu, kunnes Suomen riistakeskuksen myöntämä kiintiö on täynnä tai metsästysaika päättyy.

Jokaisesta kaadosta on jätettävä lakisääteinen saalisilmoitus Oma riista -verkkopalvelussa.

Myynti

Puhelinpalvelu 020 69 2424. Arkisin 9–15.
Eräluvut-kauppa (verkkokauppa.eraluvat.fi)
Eräluvut-sovellus

Karhulupa poronhoitoalueen ulkopuolelle

Poronhoitoalueen ulkopuolella karhu on täysin rauhoitettu, ja sen metsästyksen tarvitaan aina Suomen riistakeskuksen myöntämä poikkeuslupa. Valtion alueet ovat yleensä mukana yhteislupa-alueessa, jolle poikkeusluvut myönnetään. Valtion alueille pääsee karhumetsälle maksamalla Metsähallituksen henkilökohtaisen metsästysluvan ja ilmoittautumalla yhteislupaan. Lisätietoja Eräluvut.fi-sivuilta tai alueen metsästyksen erityisasiantuntijalta.

Myynti: Puhelinpalvelu 020 69 2424. Arkisin 9–15.

Susi- ja ilveslupa

Suden ja ilveksen metsästys vaatii aina Suomen riistakeskuksen myöntämän poikkeusluvun. Valtion alueet ovat yleensä mukana yhteislupa-alueessa, jolle poikkeusluvut myönnetään. Poikkeusluvun hakijan on hankittava Metsähallituksen aluelupa, ellei suurpetojen metsästystä ole jo sisällytetty alueella voimassa oleviin vuokrasopimuksiin.

Alueluvan alueella valtion mailla metsästävä henkilö tarvitsee lisäksi henkilökohtaisen metsästysluvan, ellei alueluvan hinta ole pinta-alaperusteinen. Metsästyslain 8 §:n alueella omassa kunnassa metsästävä ei tarvitse erillistä Metsähallituksen lupaa. Lisätietoja Eräluvut.fi-sivuilta tai alueen metsästyksen erityisasiantuntijalta.

Myynti: Puhelinpalvelu 020 69 2424. Arkisin kello 9–15.

HUOM! Metsästyslupa Suomen riistakeskuksen poikkeusluvalla tapahtuvaan, vahinkoa aiheuttavan tai turvallisuutta vaarantavan suurpedon metsästyksen seuruelupana maksaa 5 euroa henkilöltä.

Pienriistan metsästysalueet

Pienriistan metsästysalueilla voi metsästää muun muassa kanalintuja, vesilintuja ja jäniksiä.

Kaikille alueille saa vuorokausilupia ja useimmille myös kausilupia. Tämän voit tarkistaa kohteen omalta sivulta Eräluvut.fi-palvelusta.

Lue metsästysasiat ja kohdetiedot: www.eräluvut.fi

Alueiden kartat: www.eräluvut.fi ja www.retkikartta.fi

Pienriistan metsästysalue
Kunnat, riistakeskusalue

Etelä-Suomi

6671 Evo
Hämeenlinna, Etelä-Häme

6674 Keihäsjärvi
Loppi, Etelä-Häme

6675 Vesijako
Padasjoki, Etelä-Häme

Länsi-Suomi

5636 Lestijärvi
Lestijärvi, Pohjanmaa

6612 Perho
Perho ja Halsua, Pohjanmaa

6613 Kivijärvi
Kivijärvi, Kinnula ja Perho, Keski-Suomi; Pohjanmaa

6614 Linkkilä
Alajärvi, Perho, Vimpeli ja Kyyjärvi, Keski-Suomi; Pohjanmaa

6615 Vahanka
Karstula, Kyyjärvi ja Soini, Keski-Suomi; Pohjanmaa

6616 Mäkelä
Saarijärvi, Keski-Suomi

6617 Kukko-Multia
Saarijärvi ja Multia,

Keski-Suomi

6619 Arpainen
Soini ja Ähtäri, Pohjanmaa

6620 Ähtäri
Ähtäri ja Multia, Keski-Suomi; Pohjanmaa

6630 Kinnula
Kinnula, Keski-Suomi

6631 Luotonen
Pihtipudas ja Viitasaari, Keski-Suomi

6632 Valkeismäki-Purala
Pihtipudas ja Viitasaari, Keski-Suomi

6635 Äänekoski
Saarijärvi, Karstula, Viitasaari, Kannonkoski, Äänekoski, Keski-Suomi

6642 Virrat
Virrat ja Ähtäri, Pohjois-Häme; Pohjanmaa

6643 Parkano
Parkano, Karvia, Kihniö ja Ikaalinen, Satakunta

6645 Kuru
Kuru, Ruovesi ja Virrat, Pohjois-Häme

6651 Orivesi
Orivesi, Juupajoki, Ruovesi, Jämsä, Tampere, Pohjois-Häme

6661 Muuratjärvi
Jyväskylän, Muurame, Jämsä, Keski-Suomi

6662 Uurainen
Uurainen, Keski-Suomi

6663 Toivakka
Toivakka, Jyväskylä, Luhanka, Keski-Suomi

6666 Kuhmoinen
Kuhmoinen, Pohjois-Häme

6676 Uudenkaupungin Harmaaletot
Uusikaupunki

6677 Rauman Bokreivit
Rauma

6678 Porin Räyhät
Pori, Satakunta

6679 Merikarvian Kasalabådanin luodot
Merikarvia

Itä-Suomi

6633 Heiniperä
Kiuruvesi, Pohjois-Savo

7603 Rahustenho-Levämäki
Vieremä, Pohjois-Savo

7604 Jyrkkä-Kontio
Sonkajärvi ja Rautavaara, Pohjois-Savo

7614 Siera-Yöttäjä
Rautavaara, Valtimo ja Nurmes, Pohjois-Savo; Pohjois-Karjala

7621 Hirvivaara-Rostua
Nurmes, Rautavaara ja Juuka, Pohjois-Savo; Pohjois-Karjala

7626 Peurajärvi
Nurmes, Pohjois-Karjala

7625 Mujejärvi
Valtimo, Pohjois-Karjala

7630 Kiikkukangas
Polvijärvi, Pohjois-Karjala

7635 Kukkaro-Lakla
Lieksa, Pohjois-Karjala

7638 Elimo-Kitsi-Piilo
Lieksa ja Ilomantsi, Pohjois-Karjala

7642 Kuora-Kontiovaara-Uimaharju
Joensuu ja Lieksa, Pohjois-Karjala

7652 Ilomantsi
Ilomantsi, Pohjois-Karjala

7668 Heinävesi
Heinävesi ja Liperi, Etelä-Savo; Pohjois-Karjala

7675 Leipämäki
Savonlinna, Etelä-Savo

7680 Lohikoski-Likastenperä
Punkaharju ja Sulkava, Etelä-Savo

7685 Pyylampi
Kuopio, Pohjois-Savo

7689 Tervanen-Leikko-Pusa
Pieksämäki, Etelä-Savo

7690 Nikkarila
Pieksämäki, Etelä-Savo

7693 Sorsasalo-Ahveninen
Joroinen, Pieksämäki ja Leppävirta, Etelä-Savo; Pohjois-Savo

7697 Luotola
Mikkeli, Etelä-Savo

Pohjanmaa, Kainuu

5601 Paltamo
Paltamo, Kainuu

5602 Hossa
Suomussalmi, Kainuu

5603 Martinselkonen
Suomussalmi, Kainuu

5604 Itä-Suomussalmi
Suomussalmi, Kainuu

5605 Länsi-Suomussalmi
Suomussalmi, Kainuu

5608 Puolanka
Puolanka, Kainuu

5611 Hyrynsalmi-Ristijärvi
Hyrynsalmi ja Ristijärvi, Kainuu

5613 Sotkamo
Sotkamo, Kainuu

5614 Kajaani
Kajaani, Kainuu

5615 Vuolijoki
Kajaani, Kainuu

5616 Vaala
Vaala

5617 Länsi-Kuhmo
Kuhmo, Kainuu

5618 Itä-Kuhmo
Kuhmo, Kainuu

5619 Etelä-Kuhmo
Kuhmo, Kainuu

5620 Länsi-Kuusamo
Kuusamo

5621 Pohjois-Taivalkoski
Taivalkoski

5622 Etelä-Taivalkoski
Taivalkoski

5623 Kouva
Pudasjärvi

5624 Syöte
Pudasjärvi

5625 Etelä-Pudasjärvi
Pudasjärvi

5626 Yli-li
Oulu ja li

5627 Röyttä li

5628 Utajärvi
Utajärvi

5629 Kantojärvi
Tyrvävä

5630 Pyhäntä
Pyhäntä ja Siikalatva

5631 Riikinhovi
Pyhäjärvi ja Kärsämäki

5632 Isokangas
Ylivieska, Haapavesi ja Oulainen

5633 Rahja
Kalajoki

5634 Sievi
Sievi ja Reisjärvi

5635 Haapajärvi-Reisjärvi
Haapajärvi, Reisjärvi ja Pyhäjärvi

5637 Itä-Kuusamo
Kuusamo

5638 Korpilampi
Pyhäjärvi ja Haapajärvi

5639 Länsi-Pudasjärvi
Pudasjärvi

5640 Muhos
Muhos ja Utajärvi

Lappi

2602 Muonio
Muonio

2604 Kolari
Kolari

2606 Pello
Pello

2609 Ylitornio
Ylitornio

2611 Pokka-Pulju
Kittilä

2612 Levi
Kittilä

2613 Maunu
Kittilä

2614 Meltaus
Rovaniemi

2615 Rovaniemi
Rovaniemi

2616 Herankaira
Rovaniemi

2617 Tervola
Tervola

2618 Keminmaa-Simo
Keminmaa ja Simo

2619 Ranua
Ranua

2620 Posio
Posio

3602 Kemijärvi
Kemijärvi

3606 Vasaselkä
Sodankylä

3607 Sorvorta
Savukoski

3608 Tulppio
Savukoski

3609 Vintilä
Savukoski

3610 Kemi-Kuro
Savukoski

3611 Naruska-Tuntsa
Salla

3612 Vilma-Savina
Salla

3613 Itäinen
Pelkosenniemi

3614 Läntinen
Pelkosenniemi

3615 Lokka-Porttipahta
Sodankylä

3616 Koitelainen
Sodankylä

3617 Pomo-Rajala
Sodankylä

1601 Karigasniemi
Utsjoki

1602 Paistunturi
Utsjoki

1603 Kaldoaivi
Utsjoki

1604 Nuorgam
Utsjoki

1605 Näätämä
Inari

1606 Vätsäri
Inari

1607 Kaamanen
Inari

1608 Muotkatunturi
Inari

1609 Angeli
Inari

1610 Hammastunturi
Inari

1611 Kuttura
Inari

1612 Tsarmitunturi
Inari

1613 Käsivarsi
Enontekiö

1614 Hetta-Karesuvanto
Enontekiö

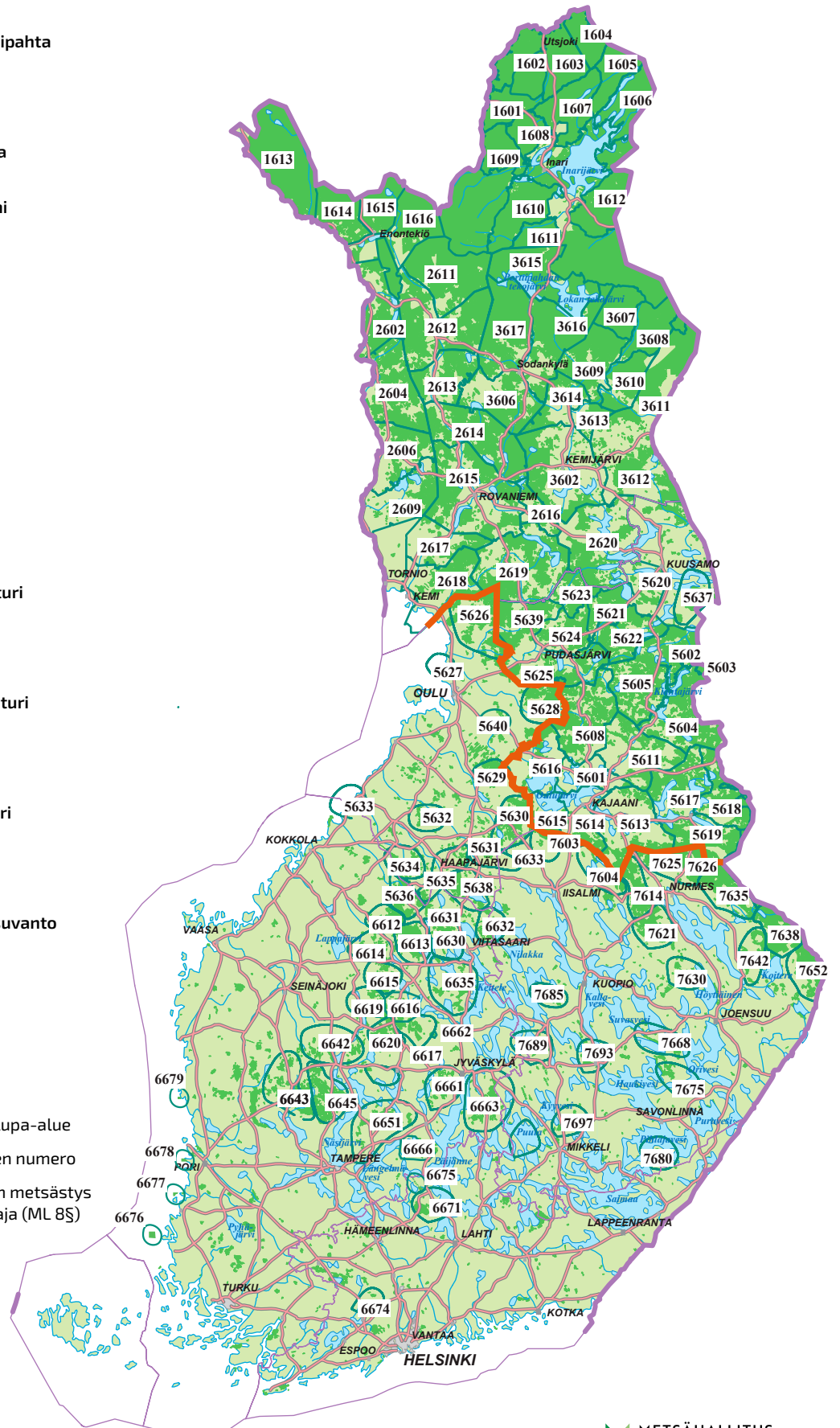
1615 Näkkälä
Enontekiö

1616 Nunnanen
Enontekiö

 Metsästyslupa-alue

 Lupa-alueen numero

 Kuntalaisen metsästys
oikeuden raja (ML 8§)

Me *palvelemme* metsästysasioissa

Metsähallitus palvelee sinua metsästysasioissa valtion mailla. Apuna metsästyksen asiantuntijoilla on joukko hanketyöntekijöitä, kausivalvoja tai yksityistä työvoimaa. Erävalvonnasta vastaavat erätarkastajat.

Asiakaspalvelu

Lupa-asiantuntijat
vastaavat numerossa
020 69 2424 arkisin 9–15.

Ritva Aho
palvelupäällikkö
Haapajärvi

Outi Huhtala
Eräluvien
asiantuntija,
lupamyynti
Salla

Emilia Nissi
Eräluvien
asiantuntija,
lupamyynti
Oulu

Irina Vaattovaara
Eräluvien
asiantuntija,
lupamyynti
Oulu

Maria Mäkitalo
Eräluvien
asiantuntija,
lupamyynti
Kolari

Yhteystiedot

Sähköpostit

etunimi.sukunimi@metsa.fi

Eräluvien palvelunumero

020 69 2424

Eräluvut netistä ja muut tiedot
eräasioista: www.eräluvut.fi

Eräluvut kännykällä ja tabletilla:
lataa Eräluvut-sovellus!

Johto

Jukka Bisi
Erätalousjohtaja
Puolanka
0206 39 6611

Ahti Putaala
Johtava
asiantuntija
Oulu
0206 39 6619

Viestintä

Aku Ahlholm
Viestintäpäällikkö,
Kiepin päätoimittaja
Oulu
0206 39 4660

Tanja Vallo
Viestinnän erityis-
asiantuntija
Oulu
0206 39 6207

Lotta Kirvesmies
Viestinnän
asiantuntija
Turku
0206 39 4459

Kehittäminen

**Hannaleena
Aarnio**
Kehityspäällikkö
Oulu
0206 39 6621

Antti Karppinen
Luonnonhoidon
erityisasiantuntija
Oulu
0206 39 6621

Digipalvelut

Jari Haarala
Digipalvelu-
päällikkö
Oulu
0206 39 6239

Jyri Jokiranta
ICT-asiantuntija
Rovaniemi

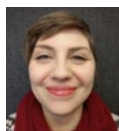
Krista Oikarinen
Paikkatieto-
asiantuntija
Oulu

Hanna Kämäräinen
Eräluvien asiantuntija,
digipalvelut
Kolari

Nelli Kihniä
(perhevapaalla)
Kuusamo

Paula Niiranen
ICT-asiantuntija
Jyväskylä

Markku Penttinen
ICT-asiantuntija
Lieksa

Eteläinen alue

Jussi Viitanen
Erätalouspäällikkö,
Vantaa
0206 39 4584

Metsästyksen erityisasiantuntijat

Juha Tuomola
Pirkanmaa, Häme
Hämeenlinna
0206 39 5344

Samuli Karppinen
Kaakkois-Suomi
Jyväskylä
040 651 5292

Pohjoinen alue

Pirjo Ilvesviita
Erätalouspäällikkö
Oulu
0206 39 7123

Metsästyksen erityisasiantuntijat

Mikko Rautiainen
Pohjois-Pohjanmaa,
kansainvälisyys,
aluetalous, Oulu
0206 39 6001

Heikki Väyrynen
Kainuu
Kajaani
0206 39 6355

Timo Eskola
Koillismaa
Pudasjärvi
0206 39 6523

Matti Kela
Kainuu
Suomussalmi
0206 39 6482

Pasi Kamula
Itä-Lappi
Rovaniemi
0206 39 7691

Markus Pekkinen
Itä-Suomi
Lieksa
0206 39 5045

Timo Ruuska
Keski-Suomi
Jyväskylä
0206 39 4136

Simon Andersson
Rannikko
Turku
0206 39 4009

Satu Heikkinen
Metsästys
vuokra-asiat
Salla
0206 39 4355

Aki Kiiskinen
Länsi-Lappi
Rovaniemi
0206 39 7063

Nilla Aikio
Etelä-Lappi
Rovaniemi
0206 39 7629

Janne Mustikkamaa
Ylä-Lappi
Ivalo
0206 39 7084

Ville Viitanen
Lappi
Rovaniemi
0206 39 4118

Milla Niemi
Metsäpeura-
asiantuntija
Ivalo
0206 39 4022

Pekka Kilpeläinen
Metsäpeura-
asiantuntija
Kuhmo
0206 39 6163

Johannes Jokitalo
Metsäpeura-
asiantuntija
Oulu
0206 39 4447

Erätarkastajat

Metsähallituksella on 13 erätarkastajaa, jotka valvovat metsästystä, kalastusta ja maastoliikennettä yhdessä mm. poliisin ja rajavartioiden kanssa. Erätarkastajilla on poliisiin verrattavat valtuudet, ja suurin osa heistä onkin koulutukseltaan poliiseja.

Henri Pelkonen
Erävalvontapäällikkö
040 198 1623

Markus Aho
Pohjanmaa,
Pohjanlahti
040 158 8820

Jari Liimatainen
Ylä-Lappi
0400 392 726

Heikki Taipale
Etelä- ja Länsi-
Suomi
040 664 7325

Mika Seurujärvi
Länsi-Lappi
040 771 4692

Jyrki Turpeinen
Pohjois-Karjala
0400 950 482

Heikki Säkkinen
Itä-Lappi
040 833 1656

Antti Niemi
Itä-Suomi
040 482 6197

Vesa Ihalempiä
Etelä-Lappi
040 701 5136

Tommi Suonpää
Etelä-Suomi,
Suomenlahti,
Selkämeri
040 186 2001

Jani Suua
Koillismaa
040 631 2655

Tobias Peura
Susi-LIFE
0206 39 4176

Seppo Toikkanen
Kainuu
040 178 9632

Paavo Väisänen
Yhteinen saimaan-
norppamme -LIFE
040 158 2515

Projektit

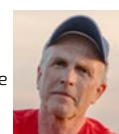
Sakari Mykrä
Projektipäällikkö,
Metsäpeura-Life
Pori
040 752 7800

Teppo Kakkonen
Metsästyksen asian-
tuntija, Helmi-vieras-
petohanke, Oulu
0206 39 5462

Mikko Toivola
Projektipäällikkö,
Helmi-vieraspetohanke
Turku
0206 39 4383

Thomas Hagström
Metsästyksen asian-
tuntija, Helmi-vieras-
petohanke, Vaasa
0206 39 7873

Harri Forstén
Metsästyksen asian-
tuntija, Helmi-vieras-
petohanke, Pori
0206 39 5704

ERÄLUVAT.FI
Lupa on sijoitus luontoon

NARRAA LUVAN KANSSA, MAKSA STON- HOITOMAKSU

KALASTONHOITOMAKSU.FI

Kalastuslupien tuotot käytetään kalavesien hoitoon, kalastusmahdollisuuksien turvaamiseen, tiedotukseen sekä tutkimukseen.